Negende Jaargang, Nummer 10 Verschijnt maandelijks 9 October 1937

LABORISTA ESPERANTISTO
ARBEIDER ESPERANTIST

ORGAAN VAN DE FEDERATIE VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Redactie: Postbus W 6, Amsterdam-W. || Secretariaat van de Fed. van Arbeiders-Esperantisten: Postbus W 6, Amsterdam-W.
Administratie: Postbus O. 50, Amsterdam-O. || Postgiro Amsterdam 144698. || In België: Esschenstraat 16, Antwerpen

Abonnementsprijs f 0.75 per jaar. Voor leden gratis. Oplaag 8000 exemplaren.

HET TAALPROBLEEM TE GENÈVE.

Dat sommige spreekwoorden slechts een betrekkelijke waarde hebben, zal velen reeds gebleken zijn. Dat is onder meer vast te stellen, wanneer wij ons rekenschap geven van het gezegde, dat goede wijn geen krans behoeft. Hiermede wil men eigenlijk uitdrukken, dat een goede zaak geen propaganda nodig heeft.... die zal ook zonder aanprijzing zijn „klanten" wel vinden.

Wanneer wij eens nagaan, hoeveel propaganda gevoerd moet worden om het Esperanto ingang te doen vinden, dan zou de aan spreekwoorden hechtende „klant" zich eigenlijk enigszins huiverig voelen tegenover het zo vaak bekranste Esperanto. Bij hem zou de gedachte kunnen rijzen, dat de energieke propaganda der esperantisten ten doel had, een minder goede „wijn" op de markt te brengen.

Dat een dergelijke opvatting volkomen mis zou zijn, behoeft voor esperantisten geen nadere verklaring. Voor de belangstellenden en de nog vreemd tegenover het nut van Esperanto staanden, wil ik een poging wagen, de hoge waarde van deze wereldhulptaal aan te tonen. Ik zal mij hierbij beperken tot een ervaring van de laatste tijd.

Op de in Juni j.l. te Genève gehouden 23ste bijeenkomst van de Internationale Arbeidsconferentie, waren honderden afgevaardigden uit schier alle landen ter wereld bijeen. Deze afgevaardigden waren in drie „soorten" te onderscheiden: regeringsmannen, patroons- en arbeidersvertegenwoordigers.

Belangrijke vragen kwamen daar aan de orde. Over de bij die gelegenheid behandelde onderwerpen zal ik het hier niet hebben; voor het hier aan de orde zijnde doel gaat het er om, een beeld te geven van de wijze, waarop de onderwerpen behandeld werden. De officiële talen beperkten zich tot Frans en Engels. De voorzitter van deze conferentie sprak Engels. In de grote congreszaal was het aan de woordvoerders toegestaan, ook in een andere taal te spreken.... voor directe vertaling werd gezorgd. Dat ging zo: de spreker stond hoog op het podium. Onder hem — ongeveer op de wijze als een muziekcorps bij de opvoering van een opera — stonden en zaten de vertalers. Deze vertalers spraken in een instrument — het geleek er op, alsof zij een mondharmonica bespeelden — waarin ze de korte inhoud weergaven van den aan het woord zijnden redenaar.

DOOR
H. Vonstein
Voorzitter van de Algemene Nederlandse Typografenbond.

Deze vertalers waren voor de congresbezoekers te volgen door een vernuftig apparaat. Op elke plaats bevond zich namelijk een koptelefoon. Deze koptelefoon hing aan een haakje onder de tafel. Kon je een spreker niet verstaan, dan behoefde je dat instrument maar op te zetten en te draaien aan een knopje, hetwelk op de tafel bevestigd was, waardoor je naar verlangen de vertaling kon krijgen in het Frans, Engels, Duits, Japans of Zweeds. Was er een spreker aan het woord in een van de gemelde talen, dan kon door het aandraaien van deze knop een nieuw geluid vernomen worden.

Zonder iets af te doen aan de bekwaamheden van de tolken — integendeel: dat zijn zeer voor hun taak berekende mensen — moest ik vaststellen, dat degeen, die het met deze telefonische vertalingen moet doen, slechts een zwakke indruk krijgt van hetgeen gezegd wordt. Het ligt voor de hand, dat de vertalers, die tegelijk met den aan het woord zijnden redenaar spreken, zich al pratende soms moeten corrigeren. Om het goede zinsverband te bewaren, moet de tolk met zijn vertaling wachten, tot een zin beëindigd is. Dan begint hij, doch de redenaar gaat door, terwijl de tolk de eerste zin vertaalt, luistert hij naar de tweede.... enz. Is een vertaler eventjes achter, dan kan hij zich in de regel slechts herstellen, door een gedeelte uit de redevoering weg te laten. Hoe knap en handig de tolken ook zijn: dit soort vertalingen is zeer onbevredigend.

Dan is er nog een bezwaar tegen deze wijze van vertalen. Want hoe volmaakt de radio-techniek ook zijn moge, er treden nog al eens storingen op in de vorm van hevig geknetter in de koptelefoon of in het geheel wegblijven van het geluid. Daar bovendien de vertalers niet luid kunnen spreken — anders was misschien de aan het woord zijnde redenaar niet meer te verstaan — is het geluid vaak uiterst zwak.

Ik heb dan ook de indruk, dat degenen, die niet in staat zijn de Engelse en Franse taal vlot te volgen, vrij veel van de besprekingen missen. Weliswaar wordt dat voor een belangrijk deel hersteld door de reeds de volgende dag verschijnende gedrukte congresverslagen in de Franse, Engelse en Duitse taal, doch dat kan niet verhinderen, dat een behoorlijke gedachtewisseling zeer bemoeilijkt wordt.

Het ligt voor de hand, dat een tekort aan talenkennis zich in de eerste plaats wreekt aan de arbeidersvertegenwoordigers. Deze toch waren in de regel niet in de gelegenheid, tijdens hun jeugd vreemde talen te leren. Voor zover zij in hun kinderjaren de school bezochten, kwam daar een eind aan, zodra de wette-

lijke leeftijdsgrens toeliet, dat ze op fabriek of werkplaats toegang kregen. Later, zich bewust wordende van de noodzakelijkheid zich te ontwikkelen, werd veel — hetwelk de kinderen van de bezittende klasse op school leerden — in vrije uren ingehaald. Men stelle zich van deze „vrije uren" niet al te veel voor na lange en zware arbeid in dienst van den werkgever en 's avonds vaak werken voor de vakbond of politieke partij. Wanneer ik dus zeg, dat het met die talenkennis van de meeste arbeidersvertegenwoordigers maar zo-zo is, is dat geen kleinering, doch het vaststellen van een feit. Kleinering zou trouwens ongepast zijn, wijl voor hetgeen deze arbeidersvertegenwoordigers presteerden, slechts diepe eerbied gekoesterd kan worden Maar dat al neemt niet weg, dat zo'n internationale bijeenkomst vaak een aanschouwelijke voorstelling biedt, hoe het geweest moet zijn, toen de toren van Babel zijn voltooiing naderde. Meermalen zag ik, dat vertegenwoordigers uit verschillende landen, die elkaar wat te zeggen hadden, maar zich tegenover elkaar niet verstaanbaar konden maken, op zoek gingen naar een tolk, die de twee of drie talen, waarover het ging, machtig is.

In de vergadering van de arbeidersgroepen gaat het met de vertalingen anders dan op de officiële conferentie. Daar wordt in de regel het gesprokene vertaald nadat de spreker is uitgesproken. Heeft de eerste in het Duits zijn voordracht gehouden, dan volgt er een Franse, Engelse en Zweedse vertaling. In de verschillende hoeken van de zaal wordt dan in kleine clubjes nog in andere talen op half luide toon een verklaring gegeven der bedoeling van den laatsten spreker. Dit soort vertalerij kost veel tijd en — al verdient het de voorkeur boven de telefonische tolken — geeft evenmin volledige bevrediging.

Dit geregeld terugkerende verschijnsel van taalverwarring is in betrekkelijk korte tijd — laat ons zeggen vijf jaar — te ondervangen door gebruik van het Esperanto. En toch, hoe vaak den esperantist zijn argumentatie als juist wordt toegegeven, hoe zeer tijdverlies door het huidige stelsel beaamd wordt, hoeveel voorbeelden van misverstaan ook aangevoerd kunnen worden.... ondanks dit alles, wordt op de gebrekkige en tijdrovende wijze doorgegaan op internationale bijeenkomsten.

Was het te bout, toen ik beweerde, dat het spreekwoord „Goede wijn behoeft geen krans" niet letterlijk opgevat mag worden? Moge het althans de esperantisten niet weerhouden, met onverzwakte energie de propaganda voort te zetten voor hun wereldhulptaal, welke zijn bruikbaarheid herhaaldelijk bewezen heeft.

1907 30 Oktobro 1937

ALSE jubileos.

(Finiĝo.) Je Ĉielir-tago en 1926a ni iris sesope al la ekzameno en Hago, kie 5 el ni sukcesis. Samtempe kdo Kloek mem sukcese partoprenis por „B". Ke en tiaj cirkonstancoj ni ne kuraĝis multe propagandi, oni eble komprenos. Ni ne povis akcepti la konsekvencojn.

Por estonte havi pli da kursgvidantoj (Kdo Kloek estis tro okupita por fari tion), kaj ĉar en niaj vicoj ni ne povis trovi tian kamaradon, ni petis kdon J. Lem, kiu tiutempe ne estis ano de nia societo, plenumi tiun taskon. Dum 2 jaroj li faris tion kaj preskaŭ ĉiuj partoprenintoj poste mem gvidis kursojn, kelkaj eĉ dum multe da jaroj.

En 1926a ano de nia sekcio, kdo P. Krijt transloĝiĝis al la „Ĝardenvilaĝo Watergraafsmeer". Li interkontaktis kun la tiea kvartalsocieto kaj kune ni okazigis ekspozicion. Granda sukceso ĝi fariĝis, ĉar vizitis ĝin pli ol 100 personoj. Ni starigis kurson kun 30 gepartoprenantoj, el kiuj 22 restis ĝis la fino. Grava sukceso por nia kdo Krijt. La 19an de Majo 1927a la kurso finiĝis, kaj „Ni volas lumen" fondiĝis. N.V.L. la sekvintan jaron aliĝis al la Fed. kiel sekcio Amsterdam II.

Pro tiu granda sukceso en Watergraafsmeer ni decidis de tiam laŭkvartale prilabori la urbon. Komence ni faris tion en la suda kvartalo.

La societo „De Dageraad" senpage disponigis al ni ejon por kurso. Estis la unua kurso de mi gvidota. La unua kursano de kdo Lem transiris la ponton! Samtempe kdo M. Swart, izolita esperantisto, sukcesis starigi kurson en la sama kvartalo por la SDAP. La rezulto el ambaŭ kursoj estis, ke 18 novaj membroj aliĝis al nia societo.

Konversaciinte dum multaj jaroj en la centro de la urbo, komence en la laktejo „De IJsbeer", Damrak 53, poste en la tiama konstruaĵo de PAS, Plantage Parklaan 9, ni de tiam decidis fari tion nun en la suda kvartalo. Tio fakte estis la finiĝo de nia tuturba sekcieco, ĉar tiam ĝi fariĝis kvartalsocieto.

De tiu tempo ni vigle propagandis, ĉar ni ne plu timis akcepti la konsekvencojn. Ĉiujare ni aranĝis kun pli aŭ malpli da sukceso ekspozicion. Krom tio ni disponigis kursgvidantojn por aliaj organizoj. Samtempe niaj membroj aranĝis aŭ helpis aranĝi ekspoziciojn kaj propagandkunvenojn en aliaj kvartaloj de la urbo. Nia sekcio tamen ankoraŭ ne bone elkreskis, ĉar ni ĉiujare devis cedi kelkajn membrojn por fondotaj novaj sekcioj, kiujn niaj eksiĝintaj anoj fondis en aliaj kvartaloj aŭ al kiuj ili aliĝis. Ni tiutempe povis fieri, ke okazas 6 kursoj kun 135 gepartoprenantoj, gvidataj de niaj membroj. Inter ili kursoj por diamantistoj, gvidanto kdo Grijzen, fervojistoj, gvidanto kdo J. v. 't Hof, kaj sportistoj, kdo W. Kraay. Grave helpis nin en tiu propagando kdo H. W. Alings, la tiama sekretario de FLE, kaj la VARA-disaŭdigoj.

La animo kaj iniciatanto por nia propagando jam dum multaj jaroj estis kaj estas kdo J. Preker, subtenata de stabo da kunlaborantoj, el kiuj mi nomas nur kdon J. Rond, la pentriston de niaj reklamiloj.

Malgraŭ la multa oferemo de la gvidantoj, la rezultato el la kursoj ne estis kontentiga. Tro malmultaj persistis studadi la lingvon.

Venis pastro Andreo Cseh en nian landon kun sia fama instru-metodo. Kelkaj el niaj membroj partoprenis lian kurson, el kiuj nia kdo F. Faulhaber. Al li ni petis eksperimenti tiun metodon por ni. Tiucele ni aranĝis kurson dum la vintro 1930-1931a. Fariĝis granda sukceso! Pli ol 80 gepartoprenantoj, inter kiuj multaj jam sciantaj la lingvon. El ĝi rezultis 40 novaj anoj por nia sekcio, krome nova sekcio, Amsterdam 13a. Dum kelke da jaroj ni daŭrigis okazigi tiajn kursojn kun pli malpli da sukceso, poste ni denove aplikis la nerektan instru-metodon.

Tiom forte nia sekcio kreskis, ke ni devis lui pli grandan ĉambregon por niaj konversacioj. Ĉiujn nomojn mencii ne eblas. Pri unu mi tamen deziras fari tion, nome pri kdo v. 't Hof, dum multe da jaroj nia kasisto. Agrablan taskon li ne havis, tamen kun plezuro kaj ekzakte li ĝin plenumis. Kiam li ekfunkciis la kaso ege suferis. Estis pli da ŝuldo ol da mono. Kune ni plibonigis tiun staton, kio garantiis la pluekzistadon de nia societo. Ofte nur 4-5 aŭ 6 membroj kunvenis, tamen ni persistis. Kiom li ĝojis kaj fieris, kiam en la jaro 1929a li povis pruntedoni gravan monsumon al la Federacia kaso por ebligi la ĝeneralan propagandon en la lando.

Multaj el niaj eksmembroj okupas nun gvidajn postenojn en diversaj sekcioj. Nia sekcio estas la pionira sekcio de la distrikto Amsterdama. Ĝi ne estas la plej granda el la 18 sekcioj. Oni diras, ke ni loĝas en tro sinjora kvartalo. Povas esti. Tamen miloj da laboristoj loĝas ĉi tie. Ni, gekamaradoj, havas la taskon zorgi, ke ĝi fariĝu la plej grava sekcio amsterdama.

E. ZACHTE.

(El: „La Ĉenero").

Wij moeten bouwen!

Heeft u al eens getracht het alle mensen naar de zin te maken? Niet? Dan moet u het toch eens proberen! Interessante ervaringen zult u daarbij opdoen, maar slechts korte tijd, want u komt er spoedig van terug: niets toch is onmogelijker, dan alle mensen hun zin te geven. Doch wat kan men er aan doen? Het is nu eenmaal een onaangenaam feit, want we willen graag met alle mensen in vrede leven.

Nu zou het leven in een gemeenschap, zoals ook een organisatie is, niet mogelijk zijn, zo men zich niet tegen de nadelige gevolgen van dit feit verzekerd had. Men heeft er dit op gevonden: Over een bepaald voorstel wordt zowel door voor- als tegenstanders gesproken. De eersten verdedigen het, stellen de voordelen er van in het licht, de anderen uiten hun bezwaren er tegen. Zijn allen uitgesproken, dan heeft ieder gelegenheid zijn houding te bepalen voor de stemming, die daarna plaats vindt. Het is duidelijk, dat hoe de stemming ook uitvalt, ieder zich aan de uitslag onderwerpt! Zou dit niet het geval zijn, dan zou de gehele discussie overbodig zijn geweest en bleven we met het meningsverschil opgescheept. Dit geldt in het bijzonder op een congres, dat immers de hoogste instantie van een organisatie is! Wie daar iets „uitgevochten" wil zien, erkent dus de bevoegdheid van deze instantie.

Daarom is het onredelijk, na het congres na te kaarten over een besluit, waarmee men zich niet verenigen kan. Het besluit is toch genomen volgens de organisatie-wetten, waarmee men zich bij zijn toetreden homogeen heeft verklaard!

Nog onredelijker is het, de afloop van een voorstel toe te schrijven aan het organisatiebestuur. Het is immers niet het *bestuur*, maar het *congres*, dat uitspraak heeft gedaan, na het voor en tegen overwogen te hebben!

Wat het bestuur tussen twee congressen doet, is onderworpen aan critiek en het congres spreekt zich over dit beleid in gunstige of ongunstige zin uit. Die uitspraak is bindend, *ook voor het bestuur*, want het congres staat boven het bestuur en is het hoogste orgaan: de organisatie in haar geheel.

Wat wil men dan met dat nakaarten bereiken? Dat de meerderheid zich zal schikken naar de minderheid? Want daar komt het op neer. Dit druist toch tegen alle organisatorische begrippen in!

Ook het „stemming maken" getuigt niet van organisatorisch besef. Vóór elk congres heeft men immers gelegenheid zijn voorstellen in te dienen, die dan op het congres besproken kunnen worden! Alleen dáár komen de meningen vóór en tegen het voorstel tot hun recht.

Een organisatorisch opgevoed arbeider kaart niet na, maar legt zich bij de besluiten van zijn organisatie neer. Hij werkt mede aan de versterking van zijn vereniging en aan de verbreiding van haar idealen. Hij staat op de bres voor haar belangen, wetende, dat dit in het belang is van de doeleinden, die zij nastreeft. Kortom: hij doet zijn organisatorische plicht.

Nakaarten, hoe goed bedoeld ook, werkt afbrekend.

En wij moeten juist bouwen!

Juist! Wij moeten bouwen!

Juist *wij* moeten bouwen!

Een kleinigheid, en toch....

Dat de esperantisten bij diverse corporaties op de noodzakelijkheid van Esperanto tijdens hun internationale congressen wijzen, is zelfs voor buitenstaanders geen nieuwtje meer. En dat hun aandrang in sterke mate gerechtvaardigd is, blijkt duidelijk uit het verslag van de vergadering van de Wereldschaakbond, welke vergadering van 11—15 Augustus te Stockholm plaats vond.

Wat was daar n.l. het geval?

De Ned. delegatie verdedigde daar in het Frans een voorstel omtrent het persoonlijk wereldkampioenschap. Het voorstel zelf doet er hier niet toe. We lezen nu in het verslag (Tijdschrift K.N.S.B.):

„De rede van den Nederlandsen gedelegeerde werd door *enige aanwezigen* met warm applaus beloond, maar de *grote meerderheid* onthield zich van *enig bewijs van instemming*".[1])

Dr. Tartakower verzocht een Duitse vertaling van de rede, daar hij vreesde, dat niet alle aanwezigen het *Frans volkomen begrepen hadden.*[2])

De voorzitter verklaarde zich terstond bereid, die vertaling zelf te geven, maar gaf, in plaats daarvan, de mededeling, dat de voorstellen zijn instemming niet hadden". (Pag. 226.)

En verder lezen we:

„Men moet in het oog houden, dat de discussies *bij voorkeur* in het Frans, *gedeeltelijk* in het Duits of Engels gevoerd werden".[2]) (Pag. 227.)

Uit het gehele verslag blijkt een chaotische spraakverwarring.

Mochten zich in onze rijen schakers, aangesloten bij de K.N.S.B., bevinden, voor hen is een taak weggelegd. De enkele uit het verslag geciteerde woorden spreken voldoende.

G. J. van Oorschot, Koudekerke.

[1]) Cursivering van mij. (G. J. v. O.)
[2]) Overgezet in nieuwe spelling. (G. J. v. O.)

„Jacht op dictators", een fantasie voor groten, door A. H. v. Kampen. Uitg. V. A. U., Postbus C 320, Amsterdam. (Voor leden der V.A.U. f 1.50 gebonden, f 1.— ing. Voor niet-leden resp. f 1.75 en f 1.50).

Een prachtige, humoristische fantasieroman, van den door zijn „Beschaving zonder masker" bekend geworden schrijver, waarin de internationale taal Esperanto als uitgangspunt dient. Als eerste nederlandse werk, waarin aan Esperanto zulk een ruime plaats is ingeruimd en er zodanig in is verwerkt, dat het een vurig pleidooi voor de internationale taal geworden is, verdient het daarom alleen al in wijde kring te worden gelezen.

Het begint met een verbeeld internationaal Esperanto-congres, dat in Augustus 193.. te Athene, Griekenlands hoofdstad, wordt gehouden en waarin de leden van de „Ligo de Liberecamaj Esperantistoj" bijeenkomen. Uit de congressisten scheidt zich tenslotte een groep van vijfmaal twee vrienden af, n.l. twee Kokanjers, twee Hongerlijers, twee Slavoniërs, twee Ariërs en twee Macaroniërs, welke groep deelneemt aan een excursie naar Smyrna, de havenstad van Turkije. Daar aangekomen gaat de groep op eigen gelegenheid verder naar Manisa, om vandaar uit het Tmolosgebergte in te trekken. In het Tmolosgebergte vinden twee van hen een vaasje, inhoudende twintig ringen, die de wonderbare eigenschap bezitten den drager er van onzichtbaar te maken. De vrienden besluiten deze ringen tot heil der mensheid aan te wenden en vijf van de voornaamste dictators te ontvoeren. Onder zeer doorzichtige pseudoniemen worden ons dan deze vijf dictators afgeschilderd en hun wederwaardigheden tijdens en na de ontvoering verteld. Het boek besluit met de gebeurtenissen, die zich na de revolutie in de vijf betrokken landen voltrekken, weer te geven, echter niet zonder den schrijver gelegenheid te geven de noodzakelijkheid van Esperanto aan te tonen en zijn kijk op een menswaardiger samenleving te geven. Hoewel misschien niet ieder de conclusie van den auteur ten volle zal onderschrijven, kunnen wij dit boek niet anders dan ten zeerste aanbevelen, omdat het, geestig geschreven, grote stukken van esperantistische en socialistische waarde bevat. Het is fraai uitgegeven en van een geestige frontespice, door Luc. Kisjes getekend, voorzien.

Enkele drukfouten in de Esperanto-tekst dienen bij een eventuele volgende oplaag te worden verbeterd. G. Vrees.

Op de bres voor Esperanto. Naar aanleiding van onze recensie van de brochure van deze naam in ons nummer van Augustus j.l. ontvingen wij van den schrijver de opmerking, dat in „De Oprechte Haarlemse Courant" ook de rapporten van onze Federatie zijn verschenen, doch daar deze niet van zijn hand waren, heeft hij ze in zijn brochure niet gepubliceerd. Wij nemen hiervan gaarne nota, doch blijven bij onze mening, dat in een propagandageschrift als dit, de vorderingen van Esperanto onder de arbeiders (en onder andere volksgroepen) niet onvermeld mochten blijven. Een toegevoegd artikel daarover had het boekje kunnen completeren en ook een betere indruk gegeven van de activiteit van genoemd dagblad.

The British Esperantist. Jubileum-nummer, uitgevoerd in goudkleurig omslag, met een aantal interessante artikelen over Esperanto en de beweging, de pioniers, enz., in Esperanto en in 't Engels. Een fraaie uitgave van British Esperanto-Association, 142 High Holborn, Londen W. C. 1. Prijs 3 antwoord-coupons.

Statistiek begincursussen 1936-'37.

Dat deze statistiek eerst nu verschijnen kan en nochtans niet geheel volledig is, moet geweten worden aan de afdelingen, die ondanks herhaalde aanmaning geen enkel antwoord zonden. Hierbij zij opgemerkt, dat het Fed.bestuur bij de in te vullen lijsten een geadresseerde en gefrankeerde envelop had toegezonden! Laten de afdelingsfunctionarissen toch begrijpen, dat 'n helder overzicht van wat er werkt en leeft in onze Federatie, in het belang is van al onze afdelingen. De gegevens, waarover wij op deze manier beschikking kunnen krijgen, kunnen in onze propaganda en in het organisatieleven worden benut en aan de hand daarvan de diverse mogelijkheden en moeilijkheden worden nagegaan. Willen alle afdelingen hiervan goede nota nemen en in het vervolg de vragenlijsten volledig invullen en behoorlijk op tijd terugzenden? Ons werk wordt er belangrijk door verlicht. En nu de cijfers.

Cursus voor beginners.
(Tussen haakjes het aantal deelnemers).
In 119 afdelingen werden 180 cursussen georganiseerd met aanvankelijk 4121 deelnemers. Na drie maanden waren hiervan overgebleven 2653 deelnemers. Bij het einde der cursus waren er 1693 deelnemers, waarvan 1204 zich aansloten bij de Federatie. Deze cijfers zijn in werkelijkheid hoger, omdat slechts 124 van de 156 afdelingen antwoord gaven. Schatten wij van de overige afdelingen het aantal dat zich aansloot op 250, dan komen wij tot een totaal van 1454 nieuwe leden (Vorig jaar 1423).

Cursussen buiten groepsverband.
Alkmaar: Cursus in St. Maarten. Nieuwe afdeling (15 leden). — A'dam II: Cursus jonge metaalbewerkers (12). — A'dam V: Cursussen A.B.B., Alg. Ned. Vr. Vrede-Bond, Bouwvakarb. (50). — A'dam VIII: Werklozencursus (40). — A'dam X: Cursussen Wester Suikerfabriek (13), Alg. Ned. Vr. Vredebond (15), kindercursussen v. Beuningenschool (45). — A'dam XV: Cursus speeltuin (10). — A'dam XVI: Kindercursussen in Hillegom- en Warmondschool. (?). — Arnhem: Cursus voor werkloze metaalarb. (38), Kindercursussen (20). — Deventer: Cursus werklozen (10). — Enschede: Cursussen in Almelo en Hengelo. — Gent: Cursus Goede Tempelieren (12). — Gouda I: Cursussen in Gouderak (28), Moordrecht (7), Nieuwe afdeling in Gouderak. — Groningen: Cursus A.J.C.; Antimilitairisten en één in Hoogkerk. — Den Haag IX: Cursus Goede Tempelieren (9). — Den Helder: Kindercursus. (12). — R'dam I: Cursussen Wester Volkshuis, Zuider Volkshuis, R.K. Werklozen (60). — R'dam IV: Cursus voor humorist A. de Booy (!!!) — Texel: Cursus Teksela Esp. Fed. (20). — Utrecht: Cursus P.A.S.-groep. — Winterswijk: Kindercursus (10). — Zaandam: Cursus N.A.S. (50).

De volgende afdelingen beschikken over een zangkoor. (Tussen haakjes het aantal leden).
Arnhem (13). — Deurne (8). — Deventer (8). — Leeuwarden (24). — R'dam (district) (80). — A'dam (district) (??).

De volgende afdelingen beschikken over een toneelgroep (Tussen haakjes het aantal leden).
A'dam I (12). Haarlem II (5). — Leeuwarden (10). — St. Maarten (6). — Santpoort (5). — Schiedam (10), Stadskanaal (8). — Winterswijk (7). — Zutphen (5). — A'dam VIII (10). — A'dam XV (7).

Vermelden wij verder, dat er op 't ogenblik 15 kindergroepen zijn met 227 leden*). Tenslotte, dat 479 leden zich mogen verheugen in het bezit van diploma A en 61 van diploma B (Volgens ontvangen inlichtingen, in werkelijkheid natuurlijk meer).

G. Vrees, 2e secretaris.

*) Zijn al deze leden abonné op „La Vojo"?

Esperanto inter la infanoj.

Mededelingen van het „Infankomitato", Secr. W. Borsje, Multatulistraat 29 Rotterdam - West

(Vervolg.)

Thans iets over ons plan voor de a.s. zomer. Dikwijls slaakt men de verzuchting: „Wat moeten wij met de kinderen in de zomer doen? Geven wij ze vacantie, dan is alles vergeten, als ze terug komen. Willen wij het onderricht voortzetten, dan blijven ze spoedig uit het bedompte lokaal weg".

Daarom heeft het I.K. het plan opgevat in de zomer van 1938 een weekeind of kindercongres te organiseren, waaraan alle kinderen, die hiervoor gespaard hebben, kunnen deelnemen.

Wij hebben daarvoor allereerst een kampeerterrein nodig, waar een 500-tal kinderen kunnen spelen en overnachten (liefst niet in tenten). Als plaats dachten we het midden van Noord- of Zuid-Holland of Utrecht. Kunnen de districts- of afdelingsbesturen in deze provincies ons inlichten omtrent een geschikt terrein met gebouw, waarin kan worden overnacht?

Ten einde de deelneming zo groot mogelijk te doen zijn, raden wij de groeps- en cursusleiders(sters) aan, reeds nu spaarkassen te vormen onder de leuze: „Al la Junulara Renkontiĝo". Iedere leider of leidster weet dit zelf wel te organiseren.

Om ook die kinderen, wier ouders door de crisis getroffen zijn en daardoor de kosten, aan dit weekeinde verbonden, niet kunnen betalen, in de gelegenheid te stellen met ons mee te gaan, zal de Federatie een drietal geïllustreerde briefkaarten uitgeven, die door de kinderen tegen matige prijs kunnen worden verkocht en waarvan de opbrengst, na aftrek der onkosten, bestemd is voor het algemeen reisfonds. Hoe meer kaarten verkocht worden, hoe lager de reiskosten zullen zijn.

Voor dit weekeinde is een programma nodig, dat zoveel mogelijk door de kinderen zelf gevuld wordt. Men wijdde dan in de zomertijd enige uren aan het instuderen van muziek-, zang- of toneelstukjes, dans, voordracht, spel enz., opdat onze Junulara Renkontiĝo met een goed programma voor de dag kan komen. Tussen die studie door geve men ze nog wat les in het practisch gebruik van de taal, zodat zij zich op onze samenkomst thuis zullen gevoelen. Richt men die maanden zó in, dan zullen de kinderen zeker trouw blijven komen.

Leiders en leidsters, treedt omtrent uw plannen voor dit programma in overleg met het Infankomitato!

INGEZONDEN.

Nog iets over onze beginners-cursussen.

„En hiermede geef ik gaarne het woord aan een ander," zegt H. H. Suurmans in z'n artikel „Over onze beginners-cursussen" en zeer gaarne maak ik daar gebruik van, want ik ben het geheel met hem eens, dat onze leerboeken niet het bindmiddel bevatten om de cursisten het aangenaam te maken. Eerder zou ik zeggen, zijn ze zo samengesteld om na enkele lessen hun te laten voelen, dat ze onbekwaam zijn het Esperanto te leren (dit onbewust natuurlijk).

Niet alleen het onderwijs in grammatica moet vereenvoudigd worden, maar ook die grote woordenlijsten en vertaaloefeningen moeten er uit verdwijnen, want juist die laatste twee werkzaamheden zijn de stenen, waarover 75% van de beginners struikelen. Hoe het dan wel moet?.... Tja, dat is een moeilijk op te lossen vraag, want er zal in elk geval geleerd moeten worden.

Ik zou de volgende methode willen aanraden:

Het leerboek begint met het alfabet met de nodige voorbeelden en dan een eenvoudig verhaaltje of geestige anecdoten (dit laatste lijkt mij het beste) in Esperanto geschreven en met Nederlandse tekst er naast, zoals b.v. onderstaand voorbeeld aangeeft:

Karlo venis el la lernejo kaj diris al sia patro: „La instruisto rakontis al ni, ke ĉiuj homoj devenas de simioj."

La patro indigne respondis: „Eble vi, sed ne mi."

Karel kwam uit school en zeide tegen z'n vader: „De onderwijzer vertelde ons, dat alle mensen van apen afstammen."

Verontwaardigd antwoordde vader: „Misschien jij, maar ik niet."

Nu kunnen ze direct gaan lezen en begrijpen ook dadelijk, hetgeen ze lezen. Dit herhale men zo dikwijls tot ze het gelezene zo ongeveer met eigen woorden kunnen vertellen. Is men zo ver, dan begint men met de eerste beginselen der grammatica, dus die les grammaticaal te bestuderen.

Het grote voordeel is nu hierin gelegen, dat ze èn de woorden èn de grammatica direct in zinsverband leren kennen. Ik ben me bewust, dat er volgens deze methode meer geëist zal worden van den cursusleider, maar het geeft dit grote voordeel, dat hij veel zelfstandiger kan optreden, niet gehouden is aan opeenvolgende lessen, maar steeds zoveel kan behandelen, als hij meent, wat met een redelijk begrip van een arbeider overeenkomt.

Over dit systeem is nog veel meer te zeggen, b.v. over het te maken schriftelijk werk, hoe de grammatica er in te behandelen enz., maar mijn bedoeling is slechts met enkele regels aan te duiden, wat mijn idee ongeveer is.

In de hoop, dat er meerdere ideeën naar voren zullen komen, geef ik het mijne graag voor een beter.

Enschede. C. ten Bruggecate.

★

DONACO.

Amikino de la junularo donacis 50 belgajn frankojn por nia Junulara Renkontiĝo 1938. Koran dankon!

Over beginnerscursussen.

In L E van 12 Juni j.l. heeft k-do Suurmans dit belangrijke punt aan de orde gesteld. Ik wil daarover enkele opmerkingen maken.
S. blijkt tegenstander van de grammaticale onderwijsmethode, speciaal op grond van de te grote omvangrijkheid der in gebruik zijnde leerboeken. In dit bezwaar staat hij niet alleen, wat o. m. kan blijken uit de volgende aanhaling uit Heroldo van 20 dezer (Unu refuto ĉiusemajne): ....„la esperantistaj gramatikistoj malfaciligas la lingvon pli ol necese per troa subtiligo de ĝiaj gramatikaj reguloj, anstataŭ lasi al ĝiaj uzantoj plejeblan liberecon". S. is voorstander van een leergang, verbonden met rekta metodo, waarin de grondregels van de spraakkunst meer proefondervindelijk worden vastgelegd, dan in theorie onderwezen. Hij meent daarbij de vertaling Ned.-Esp. te kunnen missen.
Kortheidshalve kan ik zeggen, dat ik het met dit alles eens ben.
Ik stem niet in met de mening van S., dat de Cshe-methode ondeugdelijk is gebleken. Integendeel. Ik ben overtuigd, dat een goed geleide Cseh-cursus een uitstekende basis is voor de esperanto-studie; dat ze een grondslag legt voor het esperanto-denken; dat ze animerend werkt door de schijnbare moeiteloosheid van de studie; dat ze de deelnemers enthousiast stemt door de practische toepassing van de nieuw gewonnen kennis. Aan het slot van dit artikel zal ik aangeven, door welke oorzaken men na de elementaire Cseh-cursus gewoonlijk tot de spraakkunst overgaat.
S. acht nodig een „verbeterde „Csehmethode, waarbij het spreekgedeelte wordt behouden", waarbij een door een artist samen te stellen boek aanvullend wordt gebruikt en waarbij zo beknopt mogelijk de noodzakelijkste spraakkunstregels worden toegelicht.
Een Cseh-methode, waarvan het spreekgedeelte wordt behouden, is de complete Cseh-methode, die immers alleen maar uit conversatie bestaat. Ik geloof, dat er een beknopt leerboekje nodig is, waarin geen losse zinnen meer voorkomen, maar opstellen, die aanleiding geven tot vragen, welke desgewenst schriftelijk kunnen worden beantwoord. De voornaamste spraakkunstregels moeten er systematisch in behandeld worden, maar beknopt. Zo ruim mogelijk wordt dit aangevuld met oefeningen en toelichting volgens de Csehmethode. Dit moet de hoofdzaak van de cursus blijven uitmaken, waardoor de voordelen van deze methode zodanig het karakter van het onderricht zullen bepalen, dat het handboekje niet noodzakelijk door een artist behoeft te worden samengesteld, al kan het natuurlijk nooit te goed zijn.
Een verbinding van rekta metodo met grammaticale lessen (hoewel dan, wat dit laatste betreft zoveel mogelijk beknopt) heb ik als Cseh-instruisto steeds nodig geacht, voor onderricht aan landgenoten. Ik heb enkele maanden geleden met genoegen gelezen, dat Julia Isbrücker, directorino de la Cseh-instituto, in een artikel over kindercursussen, het geven van toelichtingen in de landstaal nodig acht, omdat deze cursussen meestal door den schoolonderwijzer, een landgenoot dus, gegeven worden, waardoor mijn mening van gezaghebbende zijde steun krijgt.
Ik zou een cursus volgens deze beginselen zonder bezwaar rektmetoda noemen; misschien zou tegen de naam Cseh-methode bezwaar bestaan, omdat er ondanks het gebruik van de voornaamste elementen toch wel zeer veel verschil is. En deze rekta metodo zou ook hierom voor onze afdelingen aanbeveling verdienen, omdat ze zich uitstekend leent voor deelnemers, die zeer ongelijke schoolkennis hebben.
Zijn er nu verschijnselen, waaruit men zou mogen concluderen, dat de Cseh-methode ondeugdelijk is gebleken? Ik ken ze niet. Wel kan gezegd worden, dat gewoonlijk na de Cseh-cursus naar de spraakkunsten gegrepen wordt. Daarvoor is natuurlijk wel een reden aan te geven.
In de eerste plaats ons A-examen. Wat het nut is van het onderwerpen van de mensen aan deze proef, ontgaat mij. Het is goed, dat enigszins gevorderden kunnen laten vaststellen, dat zij aan bepaalde normen van kennis voldoen. Maar die normen van practische esperanto-kennis konden veel doeltreffender worden vastgesteld met vermijding van vertalingen. Als dat geschiedde, zou de noodzakelijkheid, om na afloop van een rektmetoda kurso het esperanto-denken weer te vervangen door vertalen, vervallen en zou het onderricht in dezelfde banen kunnen voortgezet worden. Het examen kon dan ook internationaal zijn.
Een andere reden om naar spraakkunsten te grijpen is het ontbreken van een werkelijke voortzetting van de Cseh-cursus. Natuurlijk is voortzetting op allerlei wijzen mogelijk. De zeer begaafde gaat eenvoudig lezen, corresponderen en in een goede club converseren. Maar voor een voortzetting in groepverband was er tot kort geleden geen werkelijke grondslag. Het komt me voor, dat Verda Koro van J. Baghy hierin voorziet. Er zijn natuurlijk ook allerlei andere uitgaven, o. a. van het Cseh-instituut (en min of meer zou eigenlijk elk goed boek kunnen dienen), maar het boek van Baghy, die zelf Cseh-instruisto is, schept de mogelijkheid om voort te bouwen op de Csehcursus en voor een groot deel in conversatievorm op onderhoudende wijze de woordenkennis en het juist begrip van de grammatica uit te breiden.
Ik ben er van overtuigd, dat esperantostudie op deze wijze, gedurende even lange tijd als gemiddeld voor voorbereiding van het A-examen gebruikt wordt, tot zeer verheugende resultaten zou leiden.

Driesen,

Membro de Sekcio Rotterdam 9a.

Zaterdag 16 October, 4.30 uur, zingt Jan Blok enige liederen in Esperanto, n.l.:

Ho, kara vi. — Giordani.

Ho, ke mia amo elverŝu sin. — Mendelsohn.

Serenado. — Schubert.

Ario el Tannhaüser. — Wagner.

La Vojo. — René Deshays.

Zaterdag 30 October, 4.30 uur, spreekt A. Huizinga in 't Nederlands over: „De idee van een hulptaal".

Zaterdag 13 November spreekt A. Eijkenaar in Esperanto: „Mia Skandinavia vojaĝo" (pri Esperantospertoj).

Zaterdag 27 November spreekt A. Pleysier, omroepsecretaris van de V.A.R.A., over „Esperanto en de Radio".

Onze cursussen voor beginnners.

Als er voor ons, FLE-leden, één onderwerp bestaat, dat onze volledige aandacht eist, dan is het zeker wel: de elementaire cursus. De kernvraag, ook in het betoog van S., is: Hoe slagen wij er in, de belangstelling van onze cursisten te behouden? Ik zou deze vraag aldus willen beantwoorden, n.l.: Waardoor komt het, dat onze beginners-cursussen, ieder jaar weer opnieuw, zo schrikbarend verlopen? Hierop een bevredigend antwoord te vinden, betekent een grote stap in de richting van de oplossing van dit probleem. Wij dienen de oorzaken van dit verloop onzer cursussen op te sporen, om ze, zo mogelijk, uit de weg te kunnen ruimen.
Laat ik inmiddels een poging doen om een antwoord te geven op de hierboven gestelde vraag. Allereerst: Welke zijn de oorzaken van het verloop onzer beginnerscursussen? Ongetwijfeld zijn het vele! S. heeft er reeds enige van genoemd. En zeker niet de onbelangrijkste. Toch heb ik, over het geheel genomen, een afwijkende mening van die van S. Ook ik meen enige onjuiste argumenten te hebben gevonden in het artikel van Suurmans. Als hij zegt, dat de meesten van onze cursisten vrijwel geen schoolse kennis meer bezitten en wij dientengevolge hun de meest elementaire beginselen der nederlandse grammatica in het hoofd moeten pompen, dan kan ik het althans tot zo ver volkomen met hem eens zijn. Wanneer hij echter spreekt van „dat de meesten van onze cursisten de gehele dag gewerkt hebben", waarmede hij dan klaarblijkelijk wil aantonen, dat zij 's avonds op de cursus niet meer die vitaliteit bezitten, welke voor de studie van het Esperanto mag worden geëist, dan vind ik, dat zijn woorden maar een betrekkelijke waarheid bevatten. Ik betwijfel het sterk, of de meesten van onze cursisten inderdaad de gehele dag werken — in Den Haag is ongeveer 60% werkloos! Bovendien is deze bewering in strijd met de werkelijkheid. Onze voormannen en het leger van partij-vakverenigings-, Vara- en Instituutsafdelingsbestuurders zijn evenveel attesten van het tegendeel. Een overwegend aantal van hen is autodidact, heeft na moeizame strijd en tal van offers, vaak onder de meest ongunstige levensomstandigheden, dat peil bereikt, waarop velen van hen thans staan en zich die ontwikkeling bijgebracht, welke zij nu bezitten.
Wanneer onze cursisten — en hieraan twijfel ik overigens niet — niet opgewassen blijken te zijn tegen de grote moeilijkheden, die zij op hun weg ontmoeten, dat moet dit m. i. niet gezocht worden in hun gebrekkige kennis van de Nederlandse taal, noch in hun lichamelijke of geestelijke vermoeidheid, doch — en ook S. maakt hierover terloops melding — in het gebrek aan belangstelling, in een ontbreken van het geloof in de noodzakelijkheid van Esperanto, als intercommunicatiemiddel der internationale arbeidersklasse. Ik voor mij zie in dit laatste de voornaamste oorzaak van het verloop onzer beginnerscursussen. En hiermede zijn we beland op het terrein van de propaganda. Hoe wordt die propaganda over het algemeen gevoerd? Ziehier een vraag, die dringend antwoord behoeft. Om dit te kunnen, doen we het best eens ons licht op te steken bij hen, tot wie wij onze propaganda richten: de cursisten. Kost wat kost zijn zij overgehaald. Met alle mogelijke en vaak ook de mogelijkste middelen en argumenten zijn zij overtuigd van het gemak, waarmede men deze taal leert. Alle bezwaren, die zij aanvankelijk bleken te hebben, werden door onze propagandisten, die het als een erezaak beschouwen, om een zo groot mogelijk aantal „slachtoffers" te leveren,

uit de weg geruimd. Ten einde raad besloten zij dan maar, zich eens op te geven voor een cursus. Zij bezoeken een propaganda-feestavondje, al waar hen nogmaals wordt „bewezen", hoe eenvoudig Esperanto toch wel is.
Met wat proefles-clownerie van : lip-lipo, haar-haro, fabriek-fabriko, enz. wordt de laatste hand gelegd aan de basis waarop straks de cursusleider verder gaat construeren. Dan begint voor velen de ontgoocheling. De eerste les valt wel mee, de tweede blijkt reeds minder eenvoudig en ten slotte komt men al spoedig tot de ontdekking, „ke Esperanto estas la plej malfacile ellernebla lingvo". De cursus verloopt. Eerst één spijbelaar. Twee en drie volgen spoedig. En dan gaat het langzaam aan bergafwaarts. De rest weet het vol te houden tot aan het eind van de cursus, maar ook van dit bescheiden overschot moeten we er nog enkelen verliezen. De oorzaak van dit alles? Ach, er zullen verschillende redenen zijn te vinden. Ongetwijfeld ook die, welke S. aangeeft. Als voornaamste oorzaak echter beschouw ik: een te lichtvaardig gevoerde propaganda. Het getal is hierbij overheersend. Hoe meer cursisten, hoe beter. Op het gehalte wordt niet of bijna niet gelet. Als we maar cursussen kunnen organiseren. Mensen, die van Esperanto zo goed als niets weten; mensen, die absoluut niet beseffen welk een belangrijke rol Esperanto spelen kan in de strijd voor de bevrijding der internationale arbeidersklasse; mensen, zonder overtuiging, althans in verband met onze taal; mensen, die met paardemiddelen zijn overgehaald, daarvan wordt verwacht, dat zij het uithoudingsvermogen zullen tonen te bezitten, om enige uren per week ingespannen te studeren, dat zij hun vrije tijd opofferen en afstand doen van verschillende geneugten en vermaken. En waarvoor? Voor iets, waar zij maar weinig belangstelling toe bezitten. Voor iets, waarvan ze bijkans niets weten. Voor iets, waartoe men hen bijna met geweld heeft overgehaald. En nu kom ik nog even terug op het artikel van Suurmans. „Maak het den beginnelingen gemakkelijk", zegt hij. Het is een consequentie van de gevoerde propaganda en daarom ook alleen na te volgen door hen, die menen, dat de tot op heden gevoerde propaganda de juiste is: „Esperanto is gemakkelijk", zeggen deze propagandisten. „Maak het de beginnelingen gemakkelijk", voegt S. hier aan toe. Ik, en ik meen velen met mij, prefereren andere wegen te volgen. „Esperanto is noodzakelijk", zou ik zeggen. En in stede van te speculeren op de gemakzucht der arbeiders, zou ik een beroep willen doen op hun overtuiging als socialist en op hun klassebewustzijn. Hieruit volgt, dat niet het onderwijs, althans voor mij, urgent is, doch wel de propaganda. Daarom hecht ik voorlopig nog meer waarde aan propaganda-geschriften als die, welke onze FLE in de loop der jaren deed verschijnen, de verschillende Esperanto-rubrieken in de pers, de radio-uitzendingen en de voordringen, welke Esperanto over het algemeen in de laatste jaren heeft gemaakt en niet minder de practische toepassing van het Esperanto, zoals dat door onze Spaanse en Hollandse makkers geschiedt, dan aan de een of andere methode van onderwijsgeven. Met onze propaganda maken wij de geesten rijp voor onze idee: Het Arbeiders-Esperantisme. Daarmee kweken wij overtuigde esperantisten, nog vóór zij Esperanto hebben geleerd. Zij zullen, eenmaal besloten hebbende deze taal te leren, geen moeilijkheden uit de weg gaan. Het arbeiders-esperantisme is een doelstelling, evenals — hoewel daaraan ondergeschikt — het socialisme. Evenmin als onze voorgangers tot ons zeiden: Het socialisme is zo eenvoudig, geen beroep deden op onze gemakzucht, maar op ons idealisme, ook zo moeten wij spreken tot de arbeiders van thans. Men verlate de methode van de jacht naar het getal en bezinne zich op diepere waarden: de innerlijke versterking van onze organisatie en krachtige propaganda naar buiten. Resumerende kom ik tot de volgende conclusies:
Niet het onderwijs is voor ons urgent, doch de propaganda. Overtuigde voorstanders van Esperanto zullen niet terugschrikken voor enige inspanning en grammaticale moeilijkheden. Het is daarom noodzakelijk, dat wij een intensieve(r) propaganda voeren, waarbij niet de eenvoud van de Esperanto-grammatica het lokaas is, waarmede wij onze cursisten trachten te vangen, maar het verstand, het inzicht, de overtuiging van onze cursisten, de gevoelens, waarop wij een beroep moeten doen.
De FLE ga voort op de weg, die zij tot op heden heeft bewandeld en zorge voor goed propaganda-materiaal, documentatie in de Esperanto-rubrieken en inleidingen voor de microfoon.
Onze propagandisten overtuigen de arbeiders van de noodzakelijkheid van Esperanto en benutten iedere gelegenheid, waarmede zij het nut van deze taal voor de internationale arbeidersklasse kunnen aantonen, instede van ieder, kost wat kost, over te halen tot het volgen van een cursus.
De afdelingen stellen een onderzoek in naar het verloop van de cursussen om aldus de beschikking te krijgen over materiaal, waaruit blijkt welke over het algemeen de oorzaken zijn.

Den Haag. H. J. N.

Het fraaie propaganda-paviljoen.

dat onze afdelingen Rotterdam 2, 5, 8 en 15, voor de Groene Maand hadden ingericht in de drukste winkelstraat van Rotterdam-Zuid.
Originele foto's (briefkaarten) met het onderschrift: „Esperanto-propaganda paviljono dum la Verda Monato F L E, Roterdamo-Suda", kunnen besteld worden bij J. van Gemert, Hyacinthstraat 33. De prijs is f 0.10.

Douane-ambtenaren, leert Esperanto!!

Uit „De Ambtenaar", orgaan van de Centrale Nederlandse Ambtenaarsbond, nemen we het volgend stukje over:

Dat collega Van Bruggen een betoog voert voor het leren van de moderne talen door lagere ambtenaren en wel voornamelijk het spreken, lijkt, oppervlakkig genomen, wel goed, maar het modernst, het meest practische, het wonder, is m. i. door hem over het hoofd gezien.
Dit wonder is *Esperanto.*
Dat de kleine naties een buiging moeten maken naar de grote, wat de talen betreft, is in deze moderne tijd bespottelijk. Jaren geleden was dit nog wel noodzakelijk, handelsbetrekkingen etc. vorderden dit, maar nu moest dit niet meer nodig zijn. De oplossing ligt kant en klaar voor het grijpen. Bedroevend is het, dat dit nog niet ten volle wordt beseft. Doch niettegenstaande de wereldhulptaal Esperanto op officiële erkenning wacht, wordt zij reeds door tienduizenden in bijna alle landen gesproken, is zij tot alle hoeken der aarde verbreid en heeft bewezen voor alle doeleinden geschikt te zijn. Veel zou er m. i. al gewonnen zijn als onze lagere ambtenaren zich het Esperanto eigen maakten. Dit is heel wat eenvoudiger dan het leren van drie talen en bovendien meer afdoende. De buitenlanders zijn toch niet alleen maar Engelsen, Fransen en Duitsers?
Noren, Zweden, Denen, Oostenrijkers, Hongaren, Grieken, Tsjechen (vul maar verder in) passeren ook dagelijks onze grenzen; hebben die dan geen recht op een coulante behandeling, moeten wij ons die talen soms ook eigen maken, of moeten zij onze moeilijke, voor buitenlanders haast niet te leren taal maar even instuderen?
Ik ben van mening, dat in de eerste plaats Esperanto geleerd moet worden; immers goed voorbeeld doet goed volgen; indien in het buitenland bekend is, dat men met Esperanto in Nederland terecht kan, zal men zich ook daar meer en meer op de wereldhulptaal toeleggen; daar moet het heen. Naast het moderne verkeer behoort het Esperanto.
De Nederlandse posterijen mogen in dit opzicht als voorbeeld dienen; deze dienst ziet het nut van Esperanto wel in, zij geeft aan haar ambtenaren, die zich in de wereldhulptaal willen bekwamen, een week extra verlof om cursussen te kunen bijwonen. Enige grote gemeenten geven aan haar politie-ambtenaren en trampersoneel voor het bezit van het Esperanto-diploma-A toelagen.
Moge onze belastingadministratie dit voorbeeld volgen. Krispijn.

JULES VERNE — ano de l' esperantismo!

Jules Verne! Tiu nomo vekas en ni rememorojn pri niaj junulaj jaroj, kiam ni avide legis la verkojn de tiu fantazi-plena kaj tamen profeta verkisto, kiu „edzigis la teknikon kun la romantiko". Kvankam nuntempe multaj el liaj revoj iel realiĝis, liaj verkoj tamen ne perdis por ni sian ĉarmon. Certe, oni ne povas atribui al ili altan literaturan valoron kaj la psikologio de Verne estis simpla. Sed liaj „Mirigaj Vojaĝoj" havas edukan valoron: ili incitas la fantaziemon de la junuloj kaj faras ilin scivolaj pri geografio kaj astronomio, kaj montras, ke *instruiteco, fido* pri la idealo kaj *persistemo*, akompanataj de *bonhumoro*, estas la nepraj kondiĉoj por sukcesi en niaj entreprenoj. Kiel klare kaj ridinde li karikaturis la ĵaluzon inter homoj de diversaj nacioj, akcentante, ke la scienco ne konas limojn. Ĉu la junularo ankoraŭ legas la verkojn de Jules Verne? Mi dubas. Ŝajnas al mi, ke aliaj libroj anstataŭas ilin. Ĉu tiurilate ni progresis? Jen demando! Tamen la eldonejo en Nederlando regule reaperigas tiujn, kiuj estas elvenditaj. Kaj en nia urba prunt-biblioteko oni devas antaŭe mendi ilin, ĉar neniu el tiuj libroj estas troveblaj en la ŝrankoj, kiam oni petas pri ili. Ĉiuj estas legataj de abonantoj! Ĉu eble la plenaĝuloj legas, aŭ pli bone: *re*legas ilin? Mi havas kelkajn amikojn, kiuj fiere kaj tamen iom honte — ĉar ili jam estas patroj! — montris al mi sian libro-ŝrankon, en kiu vice staras diversaj verkoj de tiu ĉi fama verkisto: „Ĉirkaŭ la mondon en 80 tagoj", „20 mil mejloj sub la maroj", „La mistera insulo", „La aventuroj de Kapitano Hatteras" k.a. De tempo al tempo ili aĉetas iun verkon el la konata serio, t.n. „por la filo, kiam li estos pli aĝa", sed mi komprenas! Fruktedonan spiriton havis Jules Verne! Lia cerbo laboris tage kaj nokte kaj pli ol cent libroj estis publikigataj kaj tradukataj en multajn lingvojn, eĉ en la perzan!

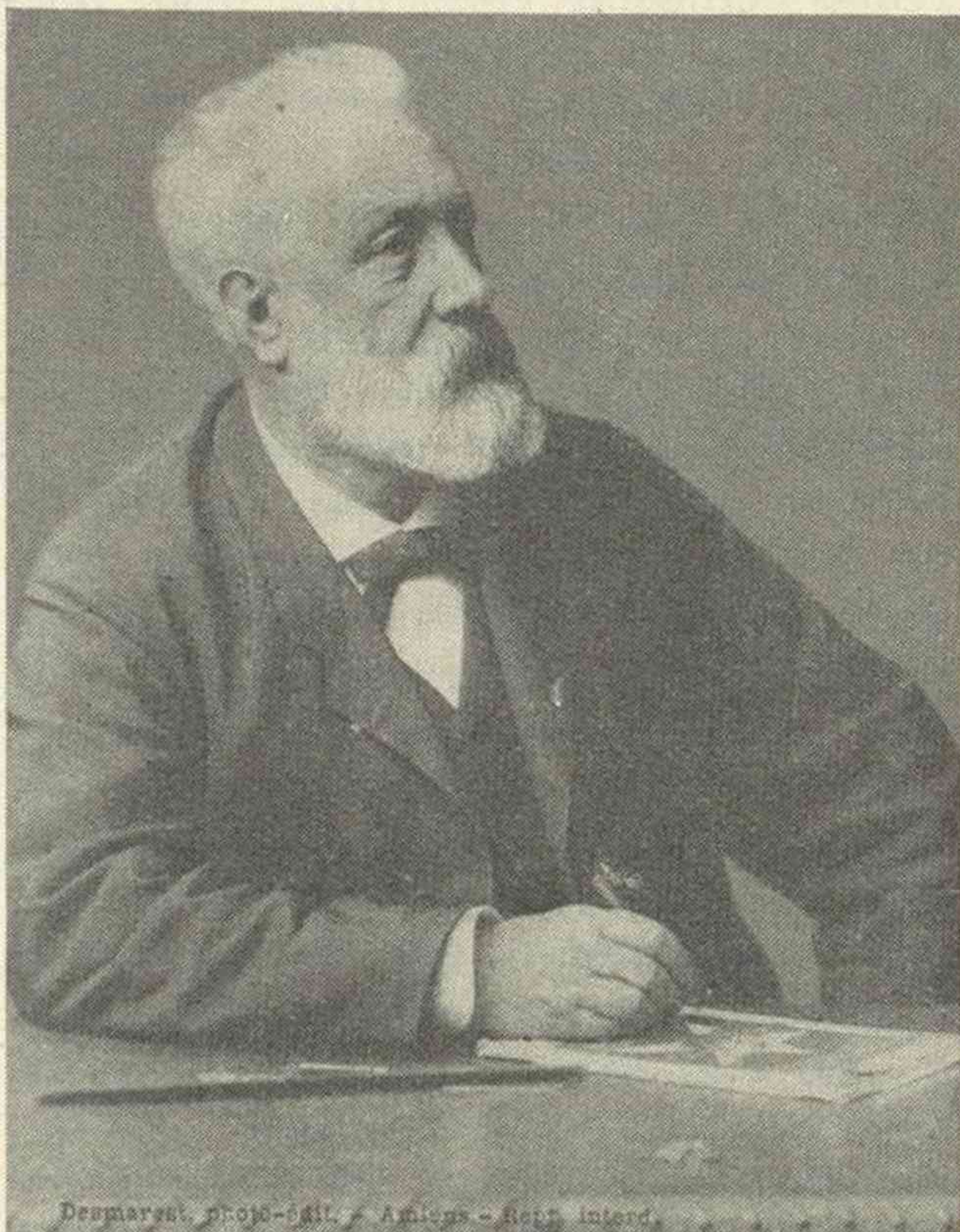
Sciencajn hipotezojn li vivigis al ni kaj oni preskaŭ ne povas nomi modernan teknikaĵon, kiun li ne atentis aŭ profetis. Nur pri lingvo tutmonda aŭ internacia li ŝajne nenion verkis. Ĉu lia riĉa spirito preteriris tiun problemon? Preskaŭ ne kredeble! Sed kiel ajn ni serĉis, ni eĉ neniun aludon trovis en liaj verkoj. Kaj ni devas sincere konfesi, ke sur la memoron pri nia ŝatata verkisto falis ombro....

Kaj jen, antaŭ kelkaj monatoj ni legis en *Nord-Franca Esperantisto*, — en raporto pri esperantista kongreso en Amiens — la jenon:

Je la 9.30 la kongresanoj kunvenis, pro pia danko, sub la esperkolora standardo de la juna grupo, ĵus fondita en Condé-sur-Escaut, kaj iris al la monumento de Jules Verne.

Je la piedo de la monumento, kiun ni ŝuldas al la inspirita ĉizilo de la artisto Albert Roze, ili metis florojn, pia ago al la genia verkisto *kiu estis la Honora Prezidanto de la Grupo Esperantista de Amiens.*

S-ro Charles Tassencourt, kiun la

JULES VERNE, 1828—1905.

aŭtoro de „Dudek mil mejloj sub la maroj" honoris per sia amikeco, diris, kiel Honora Prezidanto de la Grupo, la jenajn vortojn:

„Salutante la memoron de Jules Verne, mi volas diri, ke tiu fama verkisto estis tre favora al nia esperantista afero. La plej taŭga pruvo, kiun mi donos al vi, estas, ke dum vizito, kiun mi havis la honoron fari al li, en 1904a, kune kun S-ro Delfour, kun la celo prezenti al li la Honoran Prezidantecon de nia Grupo, propono, kiun li fervore akceptis, li promesis al ni, verki libron por laŭdi la meritojn de nia mondlingvo. Bedaŭrinde li baldaŭ mortis, ne povinte efektivigi sian promeson.

En 1928a la vivon de Jules Verne mirige priskribis unu el liaj nepinoj, S-ino Allotte de la Fuye. En iu ĉapitro de sia verko ŝi diras:

„Jules Verne estis partiano de Esperanto. Li pripensis dediĉi libron al tiu demando, juĝante, ke la ŝlosilo de la homoj, perdita je la Babela Turo, devas esti artefare reforĝata".

Jules Verne do estis ano de la esperanta ideo!

Respektplene ni klinas la kapon....

ALLE CURSISTEN ABONNÉ VAN ONS ORGAAN L E!

SAT-kolono.

Unue mi atentigas la sekciajn perantojn, ke la pagoj al SAT por la lasta kvaronjaro nun devas esti ĝirataj. Por „Sennacieca Revuo" sendu nur 50 cendojn, ĉar la abonprezo nun fariĝis 2 guldenoj jare. Oni do ree havas pli da okazo ĉiumonate ricevi unu el la plej gravaj kaj por ni, lab.-esperantistoj, edukan revuon, pagante la relative malaltan abonprezon. Vere, la prezo estas malalta, precipe en komparo kun aliaj esp.-periodaĵoj, kiuj estas multe malpli ampleksaj kaj ofte ne tiel bonaspektas kiel la 16-paĝa „Sennacieca Revuo". Esti abonanto de „S. R." signifas havi la okazon aŭdadi la voĉojn de niaj gekamaradoj, dise loĝantaj sur la terglobo, pri kiuj ni tre, tre malmulte scias. Priparolu en viaj sekcioj la aferon kun aliaj, por eventuale aboni la „Revuon" kolektive, du- aŭ triope. Ĉiuokaze ĉiu federaciano, kiu komprenas la valoron de la praktikado de la lingvo, kaj kiu volas aparteni al tiu „granda" esperantista familio tutmonda, ne povas neglekti „Sennacieca Revuo"n, kiu ne estas la paroltrumpeto de iu franca, germana aŭ hungara esperantisto, sed kiu konigas al ni la ideojn de multlanda laboristaro esperantista.

Sekciaj perantoj, konu vian devon! Direktu vin al la membroj de via sekcio. Vizitu ilin hejme, se tio povas havi avantaĝon. Varbadu por nia organizo, ĝuste nun, kiam la bonega impreso de la R'dama kongreso estas freŝa. Kaj ne nur la perantoj havas tiun moralan devon, sed certe ankaŭ ĉiu membro de SAT, eĉ la plej novbakita! Ĉar ĉu tiuj membroj ne aliĝis pro tio, ke ili komprenas, ke SAT kiel praktika nin interliganta organizo donas al la esperantistoj tutmondan hejmon, donas al la membroj de la landaj organizoj okazon diversmaniere praktikadi la lernitan lingvon, per kongresoj, per la organoj, per la tuta organiza aparato? Kiam ni eksentis nin Esperantistoj? Kiam ni plene komprenis la gigantan valoron de nia lingvo? Kiam ni ĉiuj sentis kiel riĉaj ni estas per nia komuna lingvo? Tio okazis dum la SAT-kongreso, kiam preskaŭ milo da gek-doj el 16 landoj estis kune en la plena senco de la vorto. Tiuj, kiuj ankoraŭ neniam ĉeestis tian kongreson, ne povas plene kompreni kaj trasenti la plej patosan raporton pri niaj travivaĵoj en R'damo. Sed tiuj, kiuj ĉeestis, neniam forgesos tiujn tagojn, neniam forgesos la korecan sferon, regantan inter gastoj kaj gastigantoj, neniam forgesos per kia natureco ni ĉiuj, ankaŭ la „mi-estas-ankoraŭ-lernanto-uloj", parolis nian lingvon, kvazaŭ ni lernis ĝin ĉe la sino de nia patrino.

Tiaj renkontoj donas al nia movado mil kaj unu profitojn. Eksterstarantoj, neniam serioze atentante nian propagandon, nun ne povas kaŝi sian miron kaj ili **komprenas,** plene ili komprenas, ke la Esperantistoj ne estas ekscesaj idiotoj, sed simplaj, praktikaj homoj, kiuj racie likvidis la pratempan kaj mezepokan primitivecon de la lingvodiverseco.

Ĉi ĉion ni dankas al la organizo, kies tasko estas utiligi Esperanton por la esperantistoj, interligi nin per gazetoj, kongresoj ktp. Tiu organizo daŭre inspiradas la landajn aŭ urbajn grupojn, al propagando kaj instruado. Tiu organizo estas la konkretiĝo de nia idealisma movado kaj tial necesega. Do subtenu ĝin per via aliĝo.

Propagandu por SAT, ĉar la nova jaro baldaŭ sin anoncas. Agu komune, komitate, se vi volas, sed zorgu, ke la SAT-anaro en jaro 1938a estu duobligata! Jara kotizo kun „Sen. Revuo" 3.40 guld. Sen „S. R." 1.40 guld. Pagu ĝire al SAT, 's Gravenhage 211533 aŭ poŝtmandato al mia adreso. Oni povas aliĝi ĉe la komenco de ĉiu kvaronjaro.

Por informpetoj turnu vin al B. Wels, 1e Wandeloorddwarsstraat 33, Rotterdam.

De Esperanto-Taalkeuken.

„Wat is dat nou voor een onderwerp?!” zult ge u ongetwijfeld afvragen En toch! Let maar op!
De mannelijke lezers kennen zeker wel het keurige rekje in de keuken, waarop moeder de vrouw zo netjes potten gerangschikt heeft voor verschillende kruiden en dergelijke keukenbenodigdheden. Gewoonlijk zijn die potten voorzien van de namen dier benodigdheden, als: rijst, suiker, koffie, thee, meel, vermicellie, havermout, enz.
Een naieve vrijgezel zou misschien menen, dat er in elk zo'n pot datgene zit, waarvan het opschrift melding maakt; bij voorbeeld, dat er in de pot met de naam „meel” er op, werkelijk meel zit. De getrouwden onder ons weten wel beter. Zij staan er niet meer verwonderd van, als zij in de suikerpot in plaats van meel..... vermicellie vinden. En de huisvrouw grijpt, als zij vermicellie nodig heeft, zonder dralen naar de meelpot, omdat zij weet, dat daar de vermicellie, en geen meel in zit!
„Maar waartoe dient zo'n wanorde?” vraagt nu de vrijgezel. O, wat een naieve vraag! Dat moet je eens aan je vrouw vragen, als je ook getrouwd bent, en je zult ondervinden, hoe treffend en onweerlegbaar ze je met zulke argumenten weet te antwoorden, dat je in berusting maar zwijgt en toegeeft, dat vrouwenverstand op heel andere factoren is gebaseerd dan het verstand van een man.
Maar weest er van overtuigd, dat je vrouw, als ze eens het huishouden van de buurvrouw zou moeten waarnemen, even verlegen in haar keuken zou staan als gij in de uwe, omdat zij, die misschien gewoon is meel uit de theepot te halen, daarin nu mogelijk.... erwten vindt!
Hoe ge u ook het hoofd over zulk een wanorde breekt, die de vrouwen recht gemeend volmaakte orde noemen, tot een bevredigende oplossing kom je toch niet.

Maar ik heb — zoals de lezer waarschijnlijk wel vermoed zal hebben — slechts een vergelijking getroffen. Uw eigen keuken moet ge eens vergelijkenderwijs de nederlandse taalkeuken noemen; die van uw buren de franse, engelse, duitse, enz. taalkeuken. En stel u nu voor, dat het rekje met de netjes geschikte potten het nationale systeem van de werkwoorden vertegenwoordigt. Achtereenvolgens leest ge dan op die potten: tegenwoordige tijd, verleden tijd, toekomende tijd, voorwaardelijke wijs, aanvoegende wijs, gebiedende wijs enz. enz. En nu de practijk van ons, nederlanders: als we een toekomende tijd willen gaan gebruiken, halen we die uit de pot van de.... tegenwoordige tijd. Uit de zelfde pot putten we, willen we iets in de aanvoegende wijs zeggen. Zeker, een pot voor aanvoegende wijs hebben we ook; maar daaruit halen we slechts zeer zelden, alleen als we iets met nadruk of ophef te zeggen hebben. De voorwaardelijke wijs hebben we dikwijls nodig, maar.... daarvoor ontbreekt zelfs een pot! We zoeken die daarom in de pot voor de verleden-toekomende tijd en — om er wat variatie in te brengen — nemen we afwisselend wat van de onvoltooid- of voltooidverleden tijd. Waarlijk, het zijn wel vreemde gewoonten, maar die gewoonten zijn ons, nederlanders, regels geworden, taalregels, en de nederlandse taalboeken verklaren ons uitvoerig de.... nauwkeurigheid van die regels! Zo hebben de fransen, engelsen, duitsers e. a. eveneens hun eigen gewoonten, die ook zij regels noemen, maar die even onlogisch, inconsequent en absurd zijn als de onze, en daarvan alleen maar verschillen door andere zinloosheden.
Daarentegen kunnen wij, esperantisten, met een zekere trots op onze eigen taalkeuken bogen, waar op het bekende rekje eveneens netjes geschikte potten staan met de opschriften van onze werkwoordstijden en -wijzen. Maar één groot verschil is er tussen ons pottenrekje en die van de nationale taalkeukens: als *wij* de aanvoegende wijs nodig hebben, nemen we die werkelijk uit de pot voor de aanvoegende wijs; als *wij*

LA LATVA LINGVO.

La libera latva popolo, regata de siaj virsaiŝi (dukoj) troviĝis preskaŭ sur la sama nuna loko, kiam en la XIIa jarcento marvoje alveturis la germanaj lancoportantoj kaj komencis almiliti la landon. La terura milito kun alterna sukceso daŭris cent jarojn, iuloke eĉ pli, ĝisfine la batalkampoj, malsato, incendioj kaj malamiko kun ĉiam novaj rezervoj elĉerpis la fortojn de la malfeliĉa popolo. Ne dezirante resti sub la fremda sklaveco, pli ol cent miloj da latvoj foriris Litovujon, al latva frata popolo. Memstareco finiĝis. Nur en la lasta fazo de la mondmilito latvoj kuraĝe postulis sian historian pravecon kaj per la armiloj en la manoj, post longaj bataloj reprenis ĝin kune kun la aliaj najbaraj popoloj, litovoj, estonoj kaj poloj.
Oni rigardas Latvion kiel unu el junaj ŝtatoj, sed ne multaj scias, ke la latva lingvo estas unu el la plej malnovaj eŭropaj lingvoj kaj kune kun litova plej proksimaj al hindoeŭropa pralingvo, ĉar ili du sukcesis konservi tre malnovajn lingvoformojn.
La latva kaj litova lingvoj apartenas al la memstara balta lingvobranĉo. De la sama lingvo-familio ankoraŭ estis jam mortintaj popoloj: jatvinoj kaj galindoj vivintaj en la nuntempa Polio; same la germanigitaj prusoj. Prusa lingvo estis aŭdebla en la orienta parto de la nuna Germanio proksimume ĝis 1700 j. Ĝin pli bone komprenis litovoj ol latvoj:

Latve	Litove	Pruse	Esperante
Upe	Upè	Ape	Rivero
Kalns	Kalnas	Garbis	Monto
Adata	Adatà	Akylo	Kudrilo
Viens	Vienas	Ains	Unu
Devits	Devintas	Nevints	Naŭa
Asinis	Kraujas	Kravian	Sango

La molaj sonoj en latva lingvo estas egalaj al rilataj de slavaj kaj ilin proksimume povas montri kunmetaĵoj: g = dj; l = lj; k = tj; n = nj; r = rj; en la malnova ortografio, r estas skribata, eĉ elparolata, aparte: karji = militoj; varju = kupro. La *akcenton* latvoj *preskaŭ ĉiam* metas sur la *unuan silabon.* Unutonecon ne allasas inter la mallongaj vokaloj ankaŭ la longigitaj: vakara = vespere, havas tri *a*; la unua pro konstanta akcento, kaj la dua kiel longa vokalo estas elparolata pli forte ol meza a, la mallonga. Longigataj vokaloj havas sur si superstreketon. La granda aro da unusilabaj vortoj, tre vasta kapableco de la kunmetado kaj la ŝanĝado de silabonombroj en memstaraj vortoj, la riĉa kvanto de sinonimoj, kreas la belan flekseblecon de latva lingvo.
La latvan tekston oni devas legi kiel skribite, ĝis lasta litero.
Latvoj parolas klarsone; nur en la finaĵoj iom post iom estas aŭdebla kvazaŭ mola susurado. Tion kaŭzas oftaj *s* en la finaĵoj de la vortoj.
Antaŭe la sciencistoj nomis Azion la lulilo de popoloj, sed nun jam asertas kontraŭon: hejmo de hindoeŭropanoj estis inter riveroj Daŭgava, latva rivero, (pole Dzwina) kaj Njeman (pole Nieman). Tiun aserton elvokis evidenta lingvokomuneco inter sanskrito de unu, latva kaj litova lingvoj de alia flanko:

Sanskrita	Latva	Esperanta
Devas	Dievs	Dio
Kas	Kas	Kiu
Dva	Divi	Du
Trejes	Tris, Treji	Tri
Ceturtha	Ceturts	Kvara
Kasmai	Kam	Al kiu
Te	Tie	Tiuj

Niaj ducent mil popolkantoj neniam mencias la lokojn en Azio, sed en Hindujo troviĝas al la latva lingvo tre parencaj vortoj: La rivero Ganga (= Gangus, Red. LE.) Latvoj havas:

iets in de toekomende tijd willen zeggen, zoeken we niet in de pot voor de tegenwoordige tijd, maar grijpen rechtstreeks naar die voor de toekomende tijd enz. En bij ons ontbreekt geen voorwaardelijke wijs!
De oorzaak van dit verschil? In de nationale talen is alles „gegroeid" volgens en door gewoonten. Theorie en practijk zijn verschillende wegen gegaan en de gebruiker kan alleen over datgene beschikken, wat hij heeft, zonder het recht te hebben te vragen: is dat logisch, is dat in orde, is dat wel consequent?

G. J. D.

HET WOORDJE „ZO".

Zo men weet, is de vertaling van *zo tiel*, als het een manier uitdrukt (*tiel lerta*), *tiom*, als het een graad aangeeft (*tiom alta*) en *tia*, wanneer het een hoedanigheid bedoelt (*ĝi estas tia*). Ook weet men, dat *zo* ook in betrekkelijke zin vertaald kan worden resp. met *kiel, kiom* en *kia*. Wat hierover in het leerboek staat, behoef ik niet te herhalen. Maar waar ik wel op attent wil maken is, dat in enkele gevallen dit woordje om een andere vertaling vraagt, soms zelfs eist.
Zo wordt in meerdere talen (het nederlands inbegrepen) veelvuldig gebruikt met de betekenis *zeer*. (*Het was zo mooi. Er zijn zo veel mensen, die.... Het is zo aangenaam.*) In dergelijke zinnen beoogt men met *zo* geen vergelijking met iets anders te maken, noch een bepaalde wijze, graad of hoedanigheid aan te tonen en evenmin heeft de uitdrukking met *zo* een bepaald resultaat, dat men gewoon is met *tiel, ke — tiom, ke* of *tia, ke* uit te drukken. In zulke zinnen heeft *zo* de betekenis van *tre* en — ofschoon ik het heel niet erg vind, dit woordje nu en dan toch door *tiel* of *tiom* te vertalen — doen we toch beter de logische zin er van weer te geven met *tre*. Sommige schrijvers maken een wel wat al te ruim gebruik van dit *zo*, wat dan, met *tiel* vertaald, niet prettig leest. Bovenstaande zinnen vertale men dus liever als volgt: *Estis tre bele. Ekzistas tre multaj homoj, kiuj.... Estas tre agrable.*
Soms, als men voelt, dat *zo* eigenlijk overbodig is, kan het zelfs onvertaald blijven.
In enkele uitdrukkingen moet *zo* door een ander woord vertaald worden of kan men ook vrij vertalen: Zo, ben je dus toch gekomen? = *Do, vi tamen venis! Zo,* is het al gebeurd? = *Ha, ĉu ĝi jam okazis?* Zo, zei hij dat? = *Ho, ĉu li diris tion?* Zo gezegd, zo gedaan = *Jus dirite, tuj farite.* Hoe zo? = *Kial?* Zo maar = *Ial. Nenial.* Al was hij nog zo knap = *Kiom ajn lerta li estus.* Goed zo! = *Bone!* Zo goed als klaar = *Preskaŭ preta.* Zo had hij dat gezegd, of.... =*Apenaŭ li diris tion, kiam....*

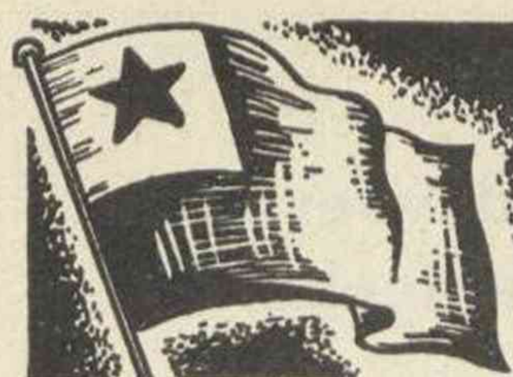
Voor de taalrubriek voor beginners is de copy te laat binnengekomen.

banga = ondo; vortoj: danga kaj lanka signifas herbejon laŭ la bordoj de rivero. Brama = putra. Latve putra signifas: 1. malnovan specialan trinkaĵon; 2. fluidan kaĉon; 3. malsekan glacineĝan miksaĵon per kiu iufoje kovriĝas akvoj.
Tria rivero de Hindujo: Inda (= Indus en sanskrita lingvo Sindhoe: signifas rivero. Red. L E.) La latva mitologio rakontas pri heroo Indulis, kiu batalis kontraŭ malamikoj. Ĝi estas baptonomo ĉe latvoj. La prahindaj kantoj mencias du Turkestanajn riverojn: Sir-Darja kaj Amu-Darja, kiuj kvazaŭ signifus: grandaj akvoj. Darja al ni tre memorigas nian jurja (laŭ malnova ortogr.) = maro. La kunmetaĵojn *rj* ni uzas vastamplekse: garja = longa, varju = kupro, Marja = latva mitologia diino.
Dioj de hindoeŭropanoj: Ŝiva aŭ Siva; latvoj tiun malbonan dion ne memoras, sed siva latve = amara, abomena.
Jama kaj Ima, ĉe la latvoj nur unu: Jumis.
Asma, latve aŭsma = aŭroro, krepusko antaŭ la sunleviĝo.
Sui ju, dio de suno kaj de varmeco. Varmeco latve = siltums, suno = saule.
Agni, dio de la fajro, sed latve fajro = uguns.
Hinda diino de beleco kaj bonkoreco Laksmi estas perfekte egala laŭ nomo kaj agosfero al la latva Laima, kiun latvoj, precipe la virinoj, laŭ kutimo, eĉ nuntempe parolante mencias.
Dion Indra kiel dion latvoj ne konas, sed multaj viroj kaj virinoj portas lian nomon. En Latgalio, sudorienta, malnova parto de Latvio estas kelkaj nomoj kun vortradiko: indr; Indrici, Indrica, Indrapi kaj eĉ la vilaĝo: Indra.
La longa najbareco apud la slavoj proksimigis ankaŭ baltajn kaj slavajn lingvojn. Kun la rusoj ni havas multe da komunaj vortradikoj. Ankaŭ frazkonstruo estas sufiĉe simila. Latvoj kaj slavoj en sia lingvo ne havas artikolojn kaj sentas eĉ *la* en Esperanto kvazaŭ superflua, ĉar en siaj lingvoj ili, tempojn, seksojn kaj kazojn difinas laŭ finaĵoj. Esperanton la latvoj lernas facile. Elparolon ili alproprigas dum kelkaj minutoj. Kalkuli ĝis miliono ili scipovas post duonhoro, ĉar ciferonomoj en ambaŭ lingvoj estas tre similaj. Tamen plue en la Esperanta vortaro por nova latva kursano tute kompreneblaj vortoj jam estas, krom internaciaj, ne tiel multe, ĉar Zamenhof pli ĉerpis el okcidenteŭropaj lingvoj. Sed ofte ni renkontas en Esp. vorto, unu, du, tri kaj pli komunajn literojn de sama latva vorto. Kvankam E. vortoj senteble alliĝis ili tamen konas unu la alian:
mest = meti; metu = mi metas; dot = doni; donu = mi donas; davana = donaco; krusts = kruco; jauna = juna; mirt = morti; merkt = mergi; par = pri; prieks = por; tomer = tamen; bruns muris = bruna muro; balta roze = blanka rozo; sirds = koro; sidsapzina = konscienco; sirsnigs = sincera.

En profunda pasinteco el grandegaj verdaj arbaroj inter Daŭgava kaj Njeman, el pratempa loĝejo, kun komuna lingvo disiris al ĉiuj oceanoj hindoeŭropanoj, migradis tra la landoj, tra la tempo kaj epokoj, vivis, ekfloris, kelkaj mortis, naskiĝis novaj kaj nun al ni, latvoj kaj litovoj, du hejme restintaj, prapatrinan doton kaj trezorojn tuttempe fidele gardintaj nun al ni, al malnova loko, de ĉiuj popoloj elekte sendita, venas denove, en verda pitoreska vesto, komuna lingvo Esperanto.
Feliĉega kaj sankta tago de la revido!

E. Erhards.

(El: Nordfranca Esperantisto.)

MEDEDELINGEN VAN HET FEDERATIE BESTUUR

Sekretariaat: Postbus W. 6, Amsterdam (West) - Administratie: Postbus O. 50; Postgiro Amsterdam Nummer 144698, Libro-Servo: Postbus O. 50, Amsterdam (O.), Postgiro Amsterdam Nummer 111278

Nieuwe afdelingen.

Een nieuwe afdeling is opgericht te Hardinxveld.
In Amsterdam-West („Landlust") is een nieuwe afdeling in voorbereiding.

L. E. voor de cursisten.

De oplaag van ons orgaan hebben wij op 8000 ex. gebracht. Wij rekenen op minstens 2500 abonné's! Geeft zo spoedig mogelijk het benodigde kwantum op!

„La Vojo".

Met het Augustus-nummer eindigde het abonnement van hen, die zich in September van het vorige jaar hebben geabonneerd. Willen zij het blad verder ontvangen, dan dienen zij f 0.50 te storten op Girorekening 114698. Administratie F.L.E.
Er zijn nog enige cursusleiders (-sters), die nog niet met den penningmeester hebben afgerekend. Willen zij dit zo spoedig mogelijk doen?

„Junulara Renkontiĝo 1938."

Ons Infan-Komitato zal in Juli van het volgend jaar een Junulara Renkontiĝo organiseren, een weekeind, te houden zo mogelijk in het centrum van ons taalgebied. Ten einde de deelneming zo groot mogelijk te doen zijn, raden wij de kindergroepen aan, reeds nu reiskassen te vormen. Om ook die kinderen, wier ouders niet in staat zijn de benodigde reissom bijeen te brengen, in de gelegenheid te stellen aan dit „Kindercongres" deel te nemen, heeft de Federatie een drietal kaarten uitgegeven (met illustraties uit het leerboekje), die tegen 4 cent kunnen worden verkocht en waarvan de netto-opbrengst bestemd is voor het algemeen reisfonds. Wij bevelen deze kaarten van harte bij onze leden aan en vertrouwen, dat allen hun steentje zullen bijdragen, ten einde dit feest te doen slagen. De kaarten zijn verkrijgbaar bij k-dino A. C. Obbes, Boezemlaan 24B, Rotterdam-N., liefst bij vooruitbetaling. Afdelingen genieten geen korting.

Betalingen.

Ten einde abuizen te voorkomen, gelieven de afdelingen bij hun betalingen, hetzij per giro, hetzij op andere wijze, duidelijk aan te geven voor welke afdeling de betaling is gedaan.

Pri konflikto.

Pro internaj sekciaj malfacilaĵoj stariĝis nova grupo en Gouda, kiu petis aliĝon. Ĉar ni ne povis interkonsenti pri aliĝo konkorde kun niaj sekcioj en Gouda kaj la nova grupo malfaciligis pritrakton pro la publikigo, ke ĝi stariĝis kiel landa organizo, la afero ne povis esti solvita. Post novaj klopodoj kaj interkonsentoj ni denove konsideros la aferon post likvido de la landa organizo kaj repreno de la kritikoj kontraŭ la Federacio.
Pri ĉi tiu postulo la koncerna grupo konsentas kaj deklaras la jenon:

Verklaring.

Hiermede verklaren wij, dat de motieven, die leidden tot de oprichting van een landelijke esperanto-vereniging, voortspruitende uit de nieuwopgerichte esperanto-club in Gouda, „Batalante Ni Venkos", en de moeilijkheden, ontstaan bij haar pogingen tot toetreding bij de Federatie van Arbeiders Esperantisten, niet langer gelden.
Ten einde tot een bevredigende oplossing te komen, is het nodig de gedane stappen te herzien en de nieuwopgerichte landelijke vereniging „Batalante Ni Venkos" te ontbinden. De door ons, in onze circulaires geuitte critiek tegen de Federatie trekken wij hierbij openlijk terug, overwegende, dat langs die weg het algemeen belang van de arbeidersesperantobeweging niet werd gediend.
Wij vertrouwen, dat hiermede de weg tot een bevredigende oplossing van datgene, wat door „Batalante Ni Venkos" werd beoogd, wordt bevorderd en deze verklaring de goedkeuring kan wegdragen van allen, die het wel meenden met onze pogingen.

Namens het bestuur van „Batalante ni venkos":
P. Maarsen, voorzitter.
P. Roos, secretaris.

Ons Propaganda Kalendertje.

Dit is een groot succes geworden! Wij lieten nog een derde tienduizendtal drukken en kunnen dit dus nu nog leveren!
100 stuks voor 45 cent. Nog vele maanden een geschikt propagandamiddel.

Van het **strooibiljet** hebben wij nu reeds 350 duizend exemplaren laten drukken!

Van de **Propagandakrant** hebben wij nog 5000 ex. in voorraad.
Zijn alle leden reeds in het bezit van een nummer?
„Waarom Esperanto?" „Esperanto en de Arbeidersjeugd" alsmede het **Raambiljet** zijn uitverkocht!

Voor cursusleiders, die geen eigen leerboek hebben, kan de afdeling een exemplaar gratis ontvangen bij het bestellen van het benodigde kwantum voor de cursus.
Men bestelle zo tijdig mogelijk. Wij sturen gaarne in commissie, zodat men te veel bestelde ex. terug kan zenden.

Onze Wandkalender.

Hierop komen veel te weinig bestellingen binnen!
De prijs is hoogstens 65 cent. Betaling ná ontvangst.

Bestellingen vóór 20 October. Zijn er op die datum te weinig binnengekomen, dan moeten we van deze uitgave afzien. De samenstelling is te tijdrovend en de verkoopstijd te kort, om op bestellingen te rekenen ná het verschijnen. Men aarzele dus niet langer!

Volgend L E

verschijnt 13 November. Copy moet uiterlijk 3 Nov. in ons bezit zijn.

EXAMEN DOEN.

De examens A en B van de Algemene Nederlandse Esperanto-Examen-Commissie worden gehouden:

7 November te Den Haag.
20 November te Amsterdam.

Prospectus met nadere inlichtingen wordt op aanvraag kosteloos toegezonden door de secretaresse-penningmeesteresse H. M. Mulder, Zilvermeeuwstraat 29, Badhoevedorp.

De diploma's voor de geslaagden van de examens te Utrecht en Goes zullen binnenkort worden verzonden.

Examen-uitslag Goes 18 Sept. 1937.

Aangemeld voor examen A 13 candidaten, opgekomen 13, geslaagd 12: J. G. v. Tertholen te Utrecht; P. de Blaey te Hoek (Zeeland); J. A. Zeegers, J. P. M. Martens, M. M. 't Gilde, M. J. B. Dooms, allen te Terneuzen; W. E. Polderman-Wendijk, A. Passenier, beiden te Middelburg; J. J. Houtekamer, J. Minderhoud, beiden te Oost-Souburg; R. Schroevers te Vlissingen; L. C. Versprille te Oostburg.

Internationale Esperanto-Congressen in 1938.

(Aanvulling van ons artikel in het vorige nummer.)
Het congres van *Universala Esperanto Asocio* (U.E.A.) zal plaats vinden te Bern, dat van *Internacia Esperanto Ligo* (I.E.L.) te Londen.

Ricevitaj libroj kaj broŝuroj.

(Jenajn eldonaĵojn ni ev. okaze recenzos).

Rigardu la teron, de Hendrik Willem van Loon. Tradukis el angla lingvo: George Saville. Eldonis: Literatura Mondo, Budapest. Dua volumo de la Art-Scienca serio de AELA. 456 paĝoj, ĉ. 200 intertekstaj ilustraĵoj kaj 28 koloraj bildoj. Prezo; broŝ: f 5.40; bind. f 6.20; broŝurita sen la koloraj bildoj: f 3.80.

Ora Libro de la Esperanto-movado 1887-1937. Redaktis: V. Bleyer kaj E. Cense. Eldonis: Loka Kongresa Komitato de la 29a Univ. Kongreso de Esperanto en Varsovio. Ĉefkomisio ĉe Literatura mondo, Budapest. 240 paĝoj kaj multaj ilustraĵoj. Prezo: f 1.50.

Hungaraj brodaĵoj. Verkis: Ladislao de Spolarich, direktoro de ŝtata virinindustria instituto. Eldonis: Hungara Esperanto-Federacio. 24 paĝoj kun multaj ilustraĵoj. Prezo: 2 respondkuponoj.

Esperanto en la moderna Vivo. Raportoj kaj konkludoj de la Internacia Konferenco „Esperanto en la moderna vivo” en Parizo 14-17 Majo 1937. Pri la sekcioj: Esperanto en lernejoj. — Scienco kaj Teknikoj. — Internacia Trafiko. — Intelektaj interŝanĝoj. 148 paĝoj. Prezo nemontrita.

Interŝtata Esperanto-akordo pri la enkonduko de Esperanto en la lernejojn. Signifo-Historio-Realigo. Resuma priskribo, prezentita de D-ro Antoni Czubrynski, docento ĉe Libera Universitato Varsovio. Represo el „Jubilea Libro de la Esperanto movado”. Eldonis: Loka Kongresa Komitato de la 29a Univ. Kongreso de Esp. Varsovio. 20 paĝoj. Prezo nemontrita.

Scienco kaj pseudoscienco pri heredo kaj raso. Populara skizo de Paul Neergaard. Eldonis: S.A.T. 60 paĝoj. Prezo: f 0.45.

Bildkarto „Novaj landoj, novaj homoj, novaj amikoj” por la propagando de Esperanto. Prezo: 10 ekz. 2 resp. kup. **Leterpapero kaj koverto** kun verda stelo kaj surprezo „Esperanto konstruas ponton de popolo al popolo”. Prezo: 10 ekz. 2 resp. kuponoj.

Korespondkarto kun sama surpreso. Prezo: 30 ekz. 2 resp. kup. Eldonis: Aŭstria Esperantista Federacio (AEF). Wien XV. Holochergasse 55, Aŭstrio.

DISTRIKTS MEDEDELINGEN

DISTRIKT NOORD-HOLLAND.

Secr.: Munnikeweg 50, Beverwijk.

Ons werkplan, dit jaar voornamelijk gebaseerd op „internaj aferoj”, is intussen aanmerkelijk uitgebreid met „propagando eksteren”.
In samenwerking met afd. Hilversum wordt Laren-Blaricum bewerkt; afd. Schermerhorn is volledige hulp toegezegd met een tentoonstelling op 16 en 17 October. Afd. Westzaan, die aanvankelijk geen cursus zou organiseren, hebben wij voorgesteld met onze hulp alsnog flinke propaganda te voeren.
Volgens „onidiroj” zijn verschillende afdn. in naburige plaatsen op 't (vreedzame) oorlogspad. Bravo! Krijgen we hierover binnenkort nadere inlichtingen?

J. v. Wijngaarden, secr.

DISTRIKT AMSTERDAM.

Sekr.: Crijnsenstraat 51 (W.).

De 20e October vergadering met de afdelingsbestuurders in een der zaaltjes van het „Forestershuis”, Sarphatistraat, waar we de resultaten van de propaganda gedurende September zullen bespreken en enigszins het programma voor de komende winter zullen uitstippelen. Tevens verkiezing van een districtsbestuurder, ter vervanging van k-do Koppenol, welke door ongeregelde diensten niet ten volle aan het districtswerk kon deelnemen en zijn functie wil laten aan een andere k-do(ino).

DISTRICT HAARLEM.

Secr.: Nic. Beetsstraat 20 rd.

Nia distrikto organizis ekskurson je la 29a de aŭgusto. Ni invitis la sekciojn: Haarlem I, II, III, Santpoort, Hillegom, IJmuiden, Beverwijk kaj Halfweg. Preskaŭ ĉiu grupo estis reprezentata. Partoprenis i.a. franco kaj hungaro. La a-dama kanthoro gvidata de sia eminenta estro kantadis. Sur la strando ni dancis kaj la tago estis entute agrabla.

I. Schoon.

AFD. AMERSFOORT I.

Secr.: Laurusstraat 26.

En nia bone vizitita jarkunveno la estraro ŝanĝiĝis La sekr. estas kun k-do A. v. d. Kraats, Laurusstraat 26. Nian dankon al la antaŭa estraro. Ĉiu membro varbu unu aŭ du kursanojn; jam kelkajn ni havas, sed ankoraŭ ne sufiĉe. Por la infankurso estas jam 15 lernontoj.

AFD. A'DAM I. A.L.S.E.

Secr.: Van Helt Stocadestraat 27[1].

We zijn aan de laatste etappe toe, n.l. de kaartverkoop voor ons jubileumfeest. Ieder lid rekene zo spoedig mogelijk af. Ieder lid komt toch? Wacht niet tot het laatst! Vermoedelijk zal op Vrijdag 29 October, in „Bellevue” een *generale repetitie* worden gehouden. Alle deelnemers, ook van het spreekkoor, worden daar verwacht. Nadere mededeling volgt nog. Mogen we ook de leden van de andere afdelingen verwachten?

B. Hessels, Secr.

AFD. AMSTERDAM IX.

Secr.: 2e Sweelinckstraat 22[1].

En nia lastokazinta interna kunveno ŝanĝiĝis la estraro. La sekretariino estas nun k-dino T. Wolf, 2e Sweelinckstraat 22[1], Amsterdam-Zuid.

La sekr.

AFD. A'DAM X. „La Espero.”

Secr.: Marnixstraat 64[2].

Onze tentoonstelling, die weer tot het verleden behoort, leverde ons 95 volwassen en 27 kindercursisten op. Dit danken we aan het feit, dat al onze leden hun medewerking hebben verleend. Niemand denke echter, dat de propapanda nu is stopgezet; het is nog geen tijd op onze lauweren te gaan rusten. Buit iedere mogelijkheid, om Esperanto te propageren, zoveel mogelijk uit.

D. Koeman, Secr.

AFD. AMSTERDAM XVII.
Secr.: Kattenburgerkade 35[3].

Nia sekcio propagandis dum la verda monato en nia kvartalo per tri ekspozicioj — nome dum du (2) sabatoj per foirtendo ĉe la angulo Zeeburgerdijk kaj ni ekspoziciis dum tuta semajno en nia propra klubejo kaj dum la 25a kaj 26a de Septembro en la klubejo de la ludĝardeno Kattenburg. La rezulto estas, ke ni enskribis 24 gekursanojn. Kontentaj ni ne estas, sed ni devas esti kontentaj kaj ni esperu, ke ili ĉiuj fariĝos membroj de nia Federacio.
Ni kore dankas ĉiujn, kiuj kunlaboris dum la verda monato. La vesperoj por la progresantoj okazos, kiel kutime, marde kaj vendrede. La sekretario.

AFD. APELDOORN.
Secr.: Bronsweg 10.

Okazis ŝanĝiĝo en nia estraro. Kiel sekr. funkcias nun k-do J. Kerssen, Bronsweg 10. Ni decidis lui budon, kun kiu ni prenos lokon sur la vendejo. Broŝurojn kaj alian materialon disdonotajn ni mendis. Do, gekdoj, ĉiu konu sian devon. Ni sukcesos nur, se ĉiu kunlaboros. Joĉjo, sekr.

AFD. BREDA. „Espero Universala".
Secr.: Sikkelstraat 48.

La 3an de septembro okazis membrarkunveno. Ĝi estis vizitata de dek unu anoj. Ni pritraktis la farotan propagandon por la Verda Monato. Ni decidis eldoni flugfolietojn ĉe la diversaj fabrikoj, veturigi propagandoĉaron kaj aranĝi propagandvesperon, en kiu ni ludos la teatraĵeton de Bas Wels. Plue ni priparolis la eblon akiri alian salonon. Ankaŭ estas pritraktata letero ricevita de Eindhoven.
Ĝi venis de la distrikta konsilanto, kiu sciigas al ni, ke la okazonta kunveno de la sekcioj Eindhoven, Tilburg kaj Breda ree ne povas okazi, ĉar la dato ne konvenas al sekcio Tilburg. Ni decidis tamen iri kun la grupo al Oisterwijk kaj ni havis tre agrablan tagon, kion ni certe ankaŭ dankas al niaj spritaj Roterdamaj gastoj. Fermante la kunvenon, k-do Feskens instigis nin forte labori por la estonta nova kurso.
M. v. Veen, 2e sekr.

AFD. GRONINGEN. „La Norda Stelo."
Secr.: Stephensonstraat 13.

De eerste week van September, onder een weersgsteldheid die eigenijk veel te mooi was, hebben wij onze tentoonstelling gehouden. Gebleken is echter dat Esperanto al een dusdanige bekendheid geniet, dat we er met voldoening op kunnen terugzien. In tegenstelling met voorgaande jaren, hebben we nu 3 tentoonstellingen gehouden in 3 verschillende buurthuizen, inplaats van in het centrum van de stad. Het aantal bezoekers heeft dat van voorgaande jaren verre overtroffen, en ons het meerdere werk er aan verbonden licht doen zijn.
Laten we nu hopen, dat het naar evenredigheid vruchten zal afwerpen, tot bloei van onze beweging. C. de Jager,
waarn. secretaris.

AFD. HENGELO (O.).
Secr.: Oldenzaalsestraat 96.

Nia sekcio aranĝis tritagan ekspozicion. La membroj povas esti kontentaj pro la sukceso, kiun ni atingis. La nombro da vizitintoj estis pli granda ol antaŭan jaron. Bedaŭrinde estas, ke kelkaj el niaj propraj membroj tute ne vizitis la ekspozicion. Kial ne? Ĉu ili ne sciis?
La lokaj gazetoj estis tre entuziasmaj rilate nian ekspozicion. Provizore ni notis dek kursanojn. La nova kurso komenciĝos la 4an de oktobro, en la konstruaĵo „N V." Samtempe ni atendos ankaŭ niajn membrojn. Ĉiu venu, mi petas, por ke ni povu fiksi daton por la daŭriga kurso.
A. de Groot, sekr.

AFD. HOORN.
Secr.: Emmalaan 14.

Dank al la kunlaboro de ĉiuj niaj membroj, nia plano pli kaj pli efektiviĝas. En ekspozicioj de „Floralia" kaj I.v.A.O. ni sukcesis altiri la atenton de la publiko al nia afero. Jam 35 kursanoj sin anoncis. Per la helpo de S. D. skabeno ni eble sukcesos akiri lernejan ĉambron. Ni denove klopodos kun la helpo de I.v.A.O. starigi sekcion en Berkhout. H. v. d. Berg, Secr.

AFD. KRIMPEN AAN DE IJSSEL.
Secr.: Rijswijk 11, Krimpen aan de Lek.

De la 2a ĝis la 4a de septembro ni organizis ekspozicion, sufiĉe bone vizititan, sed nur unu kursano sin anoncis. Senlaborulo faris belegajn propagandobiletojn, kaj tukon, kiun ni pendigis tutan semajnon en trafikplena strato. Sekcianoj, konu vian devon kaj varbu ankoraŭ kursanojn, por ke ni ankaŭ ĉi tiun vintron havu kurson. Restu aktivaj kaj daŭre vizitu la konversaciojn. Adr. v. Wijnen, sekr.

AFD. NIJMEGEN. „Libereco".
Secr.: Populierstraat 11.

Je la 28a de septembro okazis propaganda kunveno, en kiu Theo Thijssen parolis pri la utilo kaj uzeblo de Esperanto. Ankaŭ la kantĥoro el Arnhem kunlaboris. Ni enskribis jam 70 partoprenontojn por la elementaj kursoj, pri kio nia juna sekcio povas fieri. La daŭriga kurso kun 17 partoprenantoj jam komenciĝis. K-doj, multa laboro atendas nin dum la vintro. Ni kalkulas pri vi! H. M. Spansier, Secr.

AFD. SCHAGEN. „Kuraĝe Antaŭen".
Secr.: Nw. Laagzijde 48.

Dank zij het uitstekende propaganda-materiaal, en het ijverige werken van een 8-tal leden, vooral van de k-doj Hoenson en Kuiper hebben we dit jaar een voor onze afd. ongekend aantal cursisten n.l. 58 voor de elementaire cursussen en 15 voor de vervolgcursus. Als leerboek gebruiken we „La Komencanto" terwijl allen een winterabonnement op L E hebben. Evenals vorig jaar leidt k-do J. Winkel de cursussen.
Op 24 Sept. hebben we de eerste les gehouden. Op de lessen heerst een prettige stemming en wij hopen, dat allen even flink zullen werken als het vorig jaar, dan zal een goed resultaat zeker niet uitblijven. Dus aangepakt kamaradoj!
De secretaris.

AFD. SCHIEDAM.
Secr.: Huijsmanstraat 11 a.

Dimanĉon, la 5an de septembro nia sekcio akceptis tutdistriktan ekskurson. Ĉirkaŭ 150 gek-dojn el pli ol 10 sekcioj ni gvidis tra malnova parto de la urbo. Post tio interkamarada kunveno. La tuto estis tre plaĉa kaj ni esperas, ke multaj estis instigitaj plej eble forte labori por nia idealo.
T. Vroombout, sekr.

AFD. SLIEDRECHT.
Secr.: A 106.

Per ĉiuj fortj ni ĵetis nin sur la verdmonatan propagandon. La rezulto jam iom videbliĝas. Preskaŭ 30 kursanoj sin anoncis por la komenca kurso. Nia sekcio sukcesis akiri la helpon de la Transportlaborista kaj Metalista sindikatoj. La unua organizo disponigas al ĉiuj siaj membroj, kiuj partoprenos nian kurson, la lernolibron „La Komencanto" *senpage*, dum la duan pagas por siaj membroj la *duonon de la lernolibro kaj duonon de la kursa kotizo*. Vere bela rezultato, ĉu?
La kvaran de oktobro ni komencos la kurson, kiu estos gvidata en k-do De Boon. Nia daŭriga kurso, kiun gvidas k-do v. Hoek, estos daŭrigata helpe de „La Progresanto". Esperante, ke ambaŭ kursoj havos la deziratan de ni sukceson, ni daŭrigas nian laboron serve al nia bela idealo. Vivu Esperanto! A. de Boon.

AFD. STOMPETOREN. „Kuraĝo."
Secr.: Noordervaart C 38.

En nia jarkunveno, okazinta la antaŭan semajnon ni priparolis post la kutimaj aferoj la propagandon por la venonta vintro. Ni decidis, ke la anoj vizitos kelkajn eblajn lernontojn.
Ni spertis, ke reklamo por ĉiuj logantoj en Stompetoren ne alportas sukceson.
Ĉar ni ne volas fari nenion, mi tiel klopodas aranĝi novan kurson.
J. N. Bleeker, sekr.

AFD. ZAANDAM.
Secr.: P. Hendrikstraat 39 b.

Onze propaganda-avond, waarin Kees Pruis medewerkte, is dank zij de medewerking van velen onzer leden uitnemend geslaagd. 500 personen waren aanwezig. en meer dan 100 moesten worden teleurgesteld. Omtrent A-, B- en vervolgcursus delen wij in een spoedig te houden vergadering nog het een en ander mede.
Het Bestuur.

AFD. ZWOLLE.
Secr.: St. Jozefstraat 4.

Door overplaatsing van onze voorzitter naar Almelo, vond in onze buitengewone vergadering verandering in de bestuursfuncties plaats. Het secr. is niet gewijzigd. Hopen wij, dat onze k-do in Almelo met evenveel genoegen als bij ons voor ons gemeenschappelijk ideaal mag werken.
Wat de propaganda betreft, kunnen wij tevreden zijn. 60 raambiljetten en een advertentie en artikelen in twee plaatselijke bladen hebben onze stadgenoten op ons werk attent gemaakt.
Alle cursisten zullen L E ontvangen; het kwartje wordt bij het leerboek gerekend, wat aan iedere cursist is medegedeeld. Dit is de **enige doeltreffende** manier om alle nieuwelingen abonné te maken en hen voor één taak te interesseren. (Zeer juist, red. L E.). J. Lievestro, secr.

AMSTERDAMA SAT-RONDO.

Je sabato, la 23a de oktobro okazos kunveno por la a'damaj S.A.T.-anoj, en la ejo de sekcio IIIa, Ceramstraat 13. La tagordo aperos en la oktobra numero de „La S.A.T.-rondo". Ĉiuj S.A.T.anoj ĉeestu! Ankaŭ ne-membroj estos bonvenaj!
H. Oudenhooven-Bischoff, Perantino.
Kanaalstraat 48.

KURSO PRI STENOGRAFIO.

Kiu deziras partopreni en kurso pri Esp.-stenografio, anoncu sin ĉe: J. P. Bogaard, Walstraat 14, Terneuzen. Kostoj: Lerniloj f 0.12; respondpoŝtm. por ĉiu resendo de taskoj korektitaj. Interesataj, loĝantaj en unu el ĉi-subaj urboj aŭ ĉirkaŭaĵo povas informcele turni sin al niaj tieaj perantoj. Roterdamo: k-do A. W. v. d. Starre, Brielselaan 108; IJmuiden: k-do A. v. d. Starre, v. Linschotenstraat 1; Zaandam: k-do J. Bruckenberger, Jassykoffstr. 43; Enkhuizen: k-do H. Spaarenburg, Vissersdijk 29; Bruselo: k-do R. Marshall, Hamborch 43, Ukkel.